
AANVAL OP IRAK (4)

De aanloop

PENN – NL Facts and Reports Nr. 21

Maart 2003

Werkgroep Eurobom

PENN-Nederland

AANVAL OP IRAK (4)

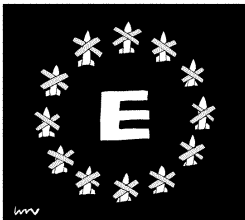
Maart 2003

PENN, het Project voor Europese Nucleaire Non-proliferatie, is opgezet om:

- * officiële discussies over de toekomst van kernwapens in Europa nauwgezet te volgen en deze te verhelderen;
- * analyses van en commentaren op deze ontwikkelingen te publiceren;
- * verdere maatregelen voor kernontwapening in Europa en substantiële Europese bijdragen aan kernwapenbeheersing, ontwapening en non-proliferatie te stimuleren;
- * te ijveren voor de volledige naleving van het Non-Proliferatieverdrag door de NAVO, de Europese Unie, en haar leden;
- * politieke belemmeringen op te werpen tegen ontwikkelingen die zouden kunnen leiden tot een Europese Unie met kernwapens;
- * te bevorderen dat de Europese Unie en al haar leden uiteindelijk niet-nucleaire leden van het NPV worden.

Working Group Eurobomb/PENN NL
Obrechtstraat 43
3572 EC UTRECHT
THE NETHERLANDS
TEL (+31) (0)30 271 4376
(+31) (0)30 272 2594
FAX (+31) (0)30 271 4759
e-mail: k.koster@inter.nl.net
logo: Len Munnik

Deze publikatie is mogelijk gemaakt door de
W. Alton Jones Foundation

Werkgroep Eurobom

PENN/Netherlands MPI/Netherlands

FACTS AND REPORTS

Maart 2003 – No. 21

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
Militaire ontwikkelingen	3
Ontwikkelingen in de Verenigde Naties	7
Veiligheidsraadresolutie 1441	7
Nieuwe resolutie	9
Gezamenlijke verklaring Duitsland, Frankrijk en Rusland	10
Reactie Verenigde Staten	10
Militaire transporten	12
Overzicht transporten	12
Overzicht activiteiten in gemeenteraden en provinciale staten	14
Overzicht akties	17
Verdragen	18
Tweede Kamer	26
Mogelijk Amerikaans kernwapengebruik tegen Irak	31
Citaten	36
Commentaar en vragen	41
Kroniek	43
Overzicht facts and reports	44

INLEIDING

De bijzonder waarschijnlijke oorlog in Irak en het belang van de kwestie van massavernietigingswapens en de mogelijke inzet van kernwapens daarin maken het zinvol om weer een dossier samen te stellen. Van belang zijn de verwickelingen in de Verenigde Naties, de militaire opbouw in de Golfregio en de bijbehorende Nederlandse ontwikkelingen. Daaronder vallen de Amerikaanse militaire transporten door Nederland en de afspraken waaronder die geregeld zijn, het parlementaire debat daarover en de acties die tegen die transporten hebben plaatsgevonden. We menen dat het zinvol is om enige aandacht te besteden aan de verdeeldheid in de samenleving over de komende oorlog.

Eerder in onze publicatiereeks is de kwestie van massavernietigingswapens in Irak uitgebreid aan de orde geweest, evenals de Amerikaanse plannen om zelf kernwapens in te zetten als deze wapens worden gebruikt tegen Amerikaanse troepen. Daarover zijn meer gegevens bekend geworden. Te vrezen valt dat de Amerikaanse nucleaire inzetplannen serieus zijn: Als zo een inzet niet in deze oorlog gebeurt dan wel in een toekomstige.

Tenslotte vonden we het nuttig om ook de uitspraken van belangrijke politici en beleidsmakers bij elkaar te brengen, plus ons gebruikelijk commentaar en een aantal vragen die in het publieke debat gesteld zouden moeten worden. De inhoud van dit nummer zal ook op onze website www.eurobomb.nl geplaatst worden.

Redactie Facts and Reports

MILITAIRE ONTWIKKELINGEN

US Forces Order of Battle – 05 March 2003

(www.globalsecurity.org/military/ops/iraq_orbat.htm)

This is a "best available" order-of-battle of forces deployed in CENTCOM's part of Southwest Asia, as well as EUCOM forces in Turkey participating in Operation Northern Watch. Even prior to September 11, 2001, the amount of publicly available information concerning aircraft types and specific units had diminished to the point that it was no longer possible to provide a high fidelity profile of current deployments. There are evidently significant gaps in unit identifications, as well as non-trivial uncertainties as to numbers of specific types of aircraft. The presence of significant numbers of civilian contractor personnel at various facilities in the region further complicates accounting for total personnel numbers.

Excluding forces deployed in direct support of Operation Enduring Freedom, there are probably about 211,000 military personnel in the CENTCOM area of responsibility, including about 750 aircraft of all types. The number of troops deployed in the area fluctuates on a daily basis, and has averaged between 20,000 and 25,000 in recent years, with typically about 200 aircraft in the region. Forces in the region include a mix of special operations forces deployed in support of US Central Command operations. To enhance force protection throughout the region, additional military security personnel are also deployed.

Ground forces include a variety of units that are normally deployed in the region, which total about 3,700 troops. Forces in the region include a Patriot missile task force with two batteries deployed in Saudi Arabia and two in Kuwait. Virtually all of 3rd Infantry Division has been deployed to Kuwait, though it is possible that some battalions are still in the process of deploying. It is believed that the total Army presence in the region is nearly 64,000 soldiers.

The US Air Force's Expeditionary Air and Space Force (EAF) concept and organization sets a guideline for Air Force deployments to operational locations. The EAF is comprised of 10 Aerospace Expeditionary Forces (AEF) each with lead combat and support wings including on-call wings that could be deployed if required. Deployments for active duty units lasts roughly 90-days while Reserve and Guard units deploy typically for 30 - 60 days. Generally one AEF is assigned to Operation Southern Watch and one is assigned to Northern Watch. AEF 7 and AEF 8 units deployed beginning in late November and will remain until the end of February 2003.

The EUCOM Area of Responsibility includes approximately 1,700 Air Force personnel at Incirlik AB Turkey, flying Operation Northern Watch patrols (Though there are roughly 4,000 people at Incirlik in general). Prior to Operation Enduring Freedom, approximately 6,200 Air Force personnel were normally stationed in the CENTCOM Area of Responsibility. As many as 23,000 Air Force personnel may be currently stationed in the CENTCOM and EUCOM areas responsible for operations against Iraq, operating a total of about 300 aircraft of all types. It should be noted that tracking personnel numbers for the Air Force is extremely difficult as the actual number of pilots is small compared to support elements. These numbers could be drastically incorrect.

Naval units include a headquarters and shore-based units comprised of about 1,200 people at Manama in Bahrain. Nearly a thousand civilian mariners are associated with Military Sealift Command ships at Diego Garcia. During the 1990s overall Naval force personnel levels in the CENTCOM AOR typically varied between 8,000 and 15,000. Each Carrier Battle Group, with its associated Carrier Air Wing, has approximately 11,000 sailors embarked. Each Amphibious Group has about 1,700 sailors, 1,500 Marines, and 700 Marine aviators embarked. As of 25 February 2003 there were five carrier battle groups in the area, two amphibious task forces, and two amphibious groups, for a total of around 125,000 naval personnel. These units included about 504 helicopters and aircraft. A total of about 2,142 Vertical Launch System cells are available for Tomahawk cruise missiles, which is roughly three times the average number typically deployed in recent years. Based on estimates of prior deployments, perhaps as many as 1,000 Tomahawks are actually deployed. The cruise missile force can be augmented significantly within days.

Note: While this listing is dated, one should keep in mind that the page is often edited numerous times during a particular edition, sometimes daily. One should visit the page often to get the most up-to-date listing of the situation.

Recent Developments

Sealift

- Stars & Stripes reported on March 5 that there were 26 cargo vessels in the NAVEUR operating area. This is the most specific number regarding the amount of sealift awaiting approval to make port in Turkey.

Airlift

- There were eight civilian aircraft at Fort Campbell on February 28 with additional aircraft en route. According to The Courier-Journal on February 28, nearly 5,000 soldiers from the 101st had been deployed during the week. The article also reported that roughly eight to twelve flights a day have departed Fort Campbell.
- As of 8 AM (eastern) on February 27, 2003 there were roughly 10 civilian aircraft at Fort Campbell preparing to transport the first elements of the 101st Airborne Division from the United States to Kuwait.

Army

- According to the Austin American Statesman on March 4, 2003 roughly 450 soldiers from the 1st Cavalry Division are currently in the Persian Gulf as an advance team. The soldiers are from a chemical company and an attack helicopter squadron.
- Also according to the Austin American Statesman, roughly 3,000 soldiers from the 13th Corps Support Command are already in the region.
- A press release from V Corps identifies these additional units as being located or having received orders to the EUCOM AOR: 1-4th Cavalry and 2nd Battalion, 1st Aviation.
- 500 soldiers from the 122nd Engineer Battalion departed South Carolina on March 3, they joined 80 soldiers already in the Persian Gulf area.
- 400 soldiers from the 151st Signal Battalion will depart on March 6, 2003 for the Persian Gulf.
- Elements of the 5th Special Forces Group are currently in Iraq according to the March 10 edition of Time Magazine. The article goes on to write that the unit has been operating in Iraq for roughly a month.
- The 782nd Main Support Battalion has been identified as being with the brigade of the 82nd Airborne in Kuwait.
- Officials at Fort Hood released on March 3 that the entire 1st Cavalry Division had received orders to deploy to the Persian Gulf region. The force, numbering some 17,000 soldiers.
- MSNBC.com is also reporting on March 3 that the 2nd Armored Cavalry Regiment and the entire 1st Armored Division have received orders to deploy to the Persian Gulf region.
- Early in the week of February 24 roughly 450 soldiers from the 489th Engineer Battalion headed to Fort Hood prior to a possible deployment to the Persian Gulf. The 489th is associated with III Corps engineer brigade.
- The 1st Battalion, 152nd Infantry Regiment has been identified as having deployed, according to the Associated Press on March 2.
- Soldiers from 3rd Brigade, 1st Armored Division have begun to deploy to the Persian Gulf region. the 1st Battalion, 41st Infantry Regiment departed on February 25 according to the Fort Riley website. An Associated Press story on March 1 indicates that at least 250 soldiers were involved in the initial deployment of the 1-41st Infantry.
- If reports concerning the number of aircraft at Fort Campbell are correct, by February 28, 2003 roughly 12,000 soldiers from the 101st Airborne Division have deployed to the Persian Gulf region.

Navy

- Stars & Stripes reports on March 5 that six attack submarines are present in the NAVEUR operating area.
- A report from the San Diego Union Tribune indicates that the USS Nimitz and its Battle Group will be deploying on Monday, March 3, possibly to the Persian Gulf. However other sources and methods indicate that the actual departure date would be March 1.
- On February 28, 2003 the Navy announced that the Iwo Jima Amphibious Ready Group along with the 26th Marine Expeditionary Unit would deploy on March 4. It would take the Iwo Jima roughly 3 weeks to arrive in the Persian Gulf.

Marine Corps

- 2nd Battalion, 11th Marines has been identified as being in Kuwait according to US News & World Report in their March 10 edition.
- Marine Tactical Electronic Warfare Squadron 1 deployed in support of Operation Southern Watch on February 15. It is not clear exactly where the forces are being based from.
- Marines from the 15th Marine Expeditionary Unit (SOC) are to be placed under the command of Brigadier Jim Dutton, the commander of Britain's 3 Commando Brigade, according to the Financial Times on March 4, 2003.
- Nearly 200 aircraft of the 3rd Marine Aircraft Wing are in or around Kuwait according to the Philadelphia Inquirer on March 3, 2003.
- Additional elements of the 2nd FSSG continue to be identified as being located in Kuwait. According to the Jacksonville Daily News on March 3 the Transportation Services Battalion of the 2nd FSSG has identified.
- The 26th Marine Expeditionary Unit has received orders to deploy and will depart on or about March 4. It will be on board the Iwo Jima ARG and will take roughly three weeks to arrive in the Persian Gulf.
- Marines from the 2nd Battalion, 6th Marines are currently in Kuwait.

Air Force

- Six additional B-52s from the 23rd Bomb Squadron have been spotted at RAF Fairford according to USAF Aviation on March 4. This brings the total up to 14 B-52Hs.
- 300 members of the 133rd Airlift Wing departed on March 4 for the Gulf region, according to the Associated Press on March 4. The 133rd flies C-130s.
- Nearly 350 airmen from the 182nd Airlift Wing are either currently deployed or have received orders to deploy in support of an upcoming war with Iraq according to the Associated Press on March 3.
- Roughly 500 airmen from the 167th Airlift Wing have been ordered to deploy to Southwest Asia. When the unit will depart is not clear.
- Four U-2Ss from the 9th Reconnaissance Wing arrived at RAF Fairford on March 2 according to USAF Aviation.
- Eight B-52s arrived at RAF Fairford on March 3. UK Defence Minister Geoff Hoon confirmed on March 4 that the government had given permission for up to fourteen B-52s to be stationed at Fairford. According to USAF Aviation the eight aircraft were from the 23rd Bomb Squadron based at Minot Air Force Base.
- Two B-52s from the 2nd Bomb Wing departed Barksdale Air Force Base on February 27 headed for parts unknown. Sources indicate that the bulk of the rest of the Wing should depart the United States in the days ahead. A story in the Times of London on March 1 indicates that B-52s from Barksdale are due to arrive at RAF Fairford during the weekend of March 1. However, such an arrival has not been confirmed.
- According to Stars & Stripes on March 1 several aircraft from the 100th Air Refueling Wing and 200 airmen have deployed to a base in the Mediterranean operated by the 401st Air Expeditionary Wing.
- Seven KC-135s and roughly 100 airmen from the 92nd Air Refueling Wing deployed to Prince Sultan Air Base on February 27.
- According to the Associated Press on March 2, several hundred airmen from the 914th Airlift Wing will begin to deploy to the Persian Gulf region within the coming days. The 914th flies C-130s.
- Elements of the 509th Bomb Wing have received orders to deploy to a forward location in preparation for a war against Iraq, according to Reuters on February 27. It is not clear when the deployment will take place or how many aircraft will be involved but previous reports indicate that roughly 12-16 aircraft are to be made available and that multiple aircraft could be located at Diego Garcia, more than the two shelters that are available.

Coast Guard

- The USCGC Dallas has apparently received orders to deploy to the Persian Gulf region according to the Charleston (SC) Post and Courier on February 27, 2003. The Dallas will join the USCGC Boutwell that has been in the Gulf for some weeks. The Dallas received her orders on February 8 and began to head for the region. She apparently made a port visit in Bermuda on February 19.

Australia

- According to the Australian on March 5, 2003 the Australian military has roughly 2,000 personnel in the Gulf region now including 150 SAS troops.

Canada

- HMCS Fredericton will deploy from Halifax on March 5 for the Persian Gulf region. HMCS Fredericton is replacing the damaged HMCS Iroquois which was to deploy to the region.

Gulf Cooperation Council

- According to the Philadelphia Inquirer on March 5 the Saudi Army has deployed several thousand soldiers into Kuwait to defend the state during an upcoming war with Iraq. While a unit identification was not made the vehicles were marked "Jidda".

Slovakia

- A chemical warfare company from Slovakia departed on March 2 for Kuwait. 69 soldiers were involved.

United Kingdom

- According to the Associated Press on March 1 roughly 18,000 to 20,000 British soldiers are in Kuwait and that an additional 6,000 soldiers will arrive in the coming days. This will be virtually all of the British Army deployment.
- 6th Supply Regiment is in Kuwait at Camp Kuwait, according to the Chicago Tribune on March 2.

ONTWIKKELINGEN IN DE VERENIGDE NATIES

Veiligheidsraad

Resolutie 1441

Aangenomen op 8 november 2002

The Security Council,

Recalling all its previous relevant resolutions, in particular its resolutions 661 (1990) of 6 August 1990, 678 (1990) of 29 November 1990, 686 (1991) of 2 March 1991, 687 (1991) of 3 April 1991, 688 (1991) of 5 April 1991, 707 (1991) of 15 August 1991, 715 (1991) of 11 October 1991, 986 (1995) of 14 April 1995, and 1284 (1999) of 17 December 1999, and all the relevant statements of its President,

Recalling also its resolution 1382 (2001) of 29 November 2001 and its intention to implement it fully,

Recognizing the threat Iraq's noncompliance with Council resolutions and proliferation of weapons of mass destruction and long-range missiles poses to international peace and security,

Recalling that its resolution 678 (1990) authorized Member States to use all necessary means to uphold and implement its resolution 660 (1990) of 2 August 1990 and all relevant resolutions subsequent to Resolution 660 (1990) and to restore international peace and security in the area,

Further recalling that its resolution 687 (1991) imposed obligations on Iraq as a necessary step for achievement of its stated objective of restoring international peace and security in the area,

Deploring the fact that Iraq has not provided an accurate, full, final, and complete disclosure, as required by resolution 687 (1991), of all aspects of its programmes to develop weapons of mass destruction and ballistic missiles with a range greater than one hundred and fifty kilometres, and of all holdings of such weapons, their components and production facilities and locations, as well as all other nuclear programmes, including any which it claims are for purposes not related to nuclear-weapons-usable material,

Deploring further that Iraq repeatedly obstructed immediate, unconditional, and unrestricted access to sites designated by the United Nations Special Commission (UNSCOM) and the International Atomic Energy Agency (IAEA), failed to cooperate fully and unconditionally with UNSCOM and IAEA weapons inspectors, as required by resolution 687 (1991), and ultimately ceased all cooperation with UNSCOM and the IAEA in 1998,

Deploring the absence, since December 1998, in Iraq of international monitoring, inspection, and verification, as required by relevant resolutions, of weapons of mass destruction and ballistic missiles, in spite of the Council's repeated demand that Iraq provide immediate, unconditional, and unrestricted access to the United Nations Monitoring, Verification and Inspection Commission (UNMOVIC), established in resolution 1284 (1999) as the successor organization to UNSCOM, and the IAEA; and regretting the consequent prolonging of the crisis in the region and the suffering of the Iraqi people,

Deploring also that the Government of Iraq has failed to comply with its commitments pursuant to resolution 687 (1991) with regard to terrorism, pursuant to resolution 688 (1991) to end repression of its civilian population and to provide access by international humanitarian organizations to all those in need of assistance in Iraq, and pursuant to resolutions 686 (1991), 687 (1991), and 1284 (1999) to return or cooperate in accounting for Kuwaiti and third country nationals wrongfully detained by Iraq, or to return Kuwaiti property wrongfully seized by Iraq,

Recalling that in its resolution 687 (1991) the Council declared that a ceasefire would be based on acceptance by Iraq of the provisions of that resolution, including the obligations on Iraq contained therein,

Determined to ensure full and immediate compliance by Iraq without conditions or restrictions with its obligations under resolution 687 (1991) and other relevant resolutions and recalling that the resolutions of the Council constitute the governing standard of Iraqi compliance,

Recalling that the effective operation of UNMOVIC, as the successor organization to the Special Commission, and the IAEA, is essential for the implementation of resolution 687 (1991) and other relevant resolutions,

Noting the letter dated 16 September 2002 from the Minister for Foreign Affairs of Iraq addressed to the Secretary-General is a necessary first step toward rectifying Iraq's continued failure to comply with relevant Council resolutions,

Noting further the letter dated 8 October 2002 from the Executive Chairman of UNMOVIC and the Director-General of the IAEA to General Al-Saadi of the Government of Iraq laying out the practical arrangements, as a follow-up to their meeting in Vienna, that are prerequisites for the resumption of inspections in Iraq by UNMOVIC and the IAEA, and expressing the gravest concern at the continued failure by the Government of Iraq to provide confirmation of the arrangements as laid out in that letter,

Reaffirming the commitment of all Member States to the sovereignty and territorial integrity of Iraq, Kuwait, and the neighbouring States,

Commending the Secretary General and members of the League of Arab States and its Secretary General for their efforts in this regard,

Determined to secure full compliance with its decisions,

Acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations,

1. Decides that Iraq has been and remains in material breach of its obligations under relevant resolutions, including resolution 687 (1991), in particular through Iraq's failure to cooperate with United Nations inspectors and the IAEA, and to complete the actions required under paragraphs 8 to 13 of resolution 687 (1991);

2. Decides, while acknowledging paragraph 1 above, to afford Iraq, by this resolution, a final opportunity to comply with its disarmament obligations under relevant resolutions of the Council; and accordingly decides to set up an enhanced inspection regime with the aim of bringing to full and verified completion the disarmament process established by resolution 687 (1991) and subsequent resolutions of the Council;

3. Decides that, in order to begin to comply with its disarmament obligations, in addition to submitting the required biannual declarations, the Government of Iraq shall provide to UNMOVIC, the IAEA, and the Council, not later than 30 days from the date of this resolution, a currently accurate, full, and complete declaration of all aspects of its programmes to develop chemical, biological, and nuclear weapons, ballistic missiles, and other delivery systems such as unmanned aerial vehicles and dispersal systems designed for use on aircraft, including any holdings and precise locations of such weapons, components, sub-components, stocks of agents, and related material and equipment, the locations and work of its research, development and production facilities, as well as all other chemical, biological, and nuclear programmes, including any which it claims are for purposes not related to weapon production or material;

4. Decides that false statements or omissions in the declarations submitted by Iraq pursuant to this resolution and failure by Iraq at any time to comply with, and cooperate fully in the implementation of, this resolution shall constitute a further material breach of Iraq's obligations and will be reported to the Council for assessment in accordance with paragraph 11 and 12 below;

5. Decides that Iraq shall provide UNMOVIC and the IAEA immediate, unimpeded, unconditional, and unrestricted access to any and all, including underground, areas, facilities, buildings, equipment, records, and means of transport which they wish to inspect, as well as immediate, unimpeded, unrestricted, and private access to all officials and other persons whom UNMOVIC or the IAEA wish to interview in the mode or location of UNMOVIC's or the IAEA's choice pursuant to any aspect of their mandates; further decides that UNMOVIC and the IAEA may at their discretion conduct interviews inside or outside of Iraq, may facilitate the travel of those interviewed and family members outside of Iraq, and that, at the sole discretion of UNMOVIC and the IAEA, such interviews may occur without the presence of observers from the Iraqi government; and instructs UNMOVIC and requests the IAEA to resume inspections no later than 45 days following adoption of this resolution and to update the Council 60 days thereafter;

6. Endorses the 8 October 2002 letter from the Executive Chairman of UNMOVIC and the Director-General of the IAEA to General Al-Saadi of the Government of Iraq, which is annexed hereto, and decides that the contents of the letter shall be binding upon Iraq;

7. Decides further that, in view of the prolonged interruption by Iraq of the presence of UNMOVIC and the IAEA and in order for them to accomplish the tasks set forth in this resolution and all previous relevant resolutions and notwithstanding prior understandings, the Council hereby establishes the following revised or additional authorities, which shall be binding upon Iraq, to facilitate their work in Iraq:

-- UNMOVIC and the IAEA shall determine the composition of their inspection teams and ensure that these teams are composed of the most qualified and experienced experts available;

-- All UNMOVIC and IAEA personnel shall enjoy the privileges and immunities, corresponding to those of experts on mission, provided in the Convention on Privileges and Immunities of the United Nations and the Agreement on the Privileges and Immunities of the IAEA;

-- UNMOVIC and the IAEA shall have unrestricted rights of entry into and out of Iraq, the right to free, unrestricted, and immediate movement to and from inspection sites, and the right to inspect any sites and buildings, including immediate, unimpeded, unconditional, and unrestricted access to Presidential Sites equal to that at other sites, notwithstanding the provisions of resolution 1154 (1998);

-- UNMOVIC and the IAEA shall have the right to be provided by Iraq the names of all personnel currently and formerly associated with Iraq's chemical, biological, nuclear, and ballistic missile programmes and the associated research, development, and production facilities;

-- Security of UNMOVIC and IAEA facilities shall be ensured by sufficient UN security guards;

- UNMOVIC and the IAEA shall have the right to declare, for the purposes of freezing a site to be inspected, exclusion zones, including surrounding areas and transit corridors, in which Iraq will suspend ground and aerial movement so that nothing is changed in or taken out of a site being inspected;
  - UNMOVIC and the IAEA shall have the free and unrestricted use and landing of fixed- and rotary-winged aircraft, including manned and unmanned reconnaissance vehicles;
  - UNMOVIC and the IAEA shall have the right at their sole discretion verifiably to remove, destroy, or render harmless all prohibited weapons, subsystems, components, records, materials, and other related items, and the right to impound or close any facilities or equipment for the production thereof; and
  - UNMOVIC and the IAEA shall have the right to free import and use of equipment or materials for inspections and to seize and export any equipment, materials, or documents taken during inspections, without search of UNMOVIC or IAEA personnel or official or personal baggage;
8. Decides further that Iraq shall not take or threaten hostile acts directed against any representative or personnel of the United Nations or the IAEA or of any Member State taking action to uphold any Council resolution;
  9. Requests the Secretary General immediately to notify Iraq of this resolution, which is binding on Iraq; demands that Iraq confirm within seven days of that notification its intention to comply fully with this resolution; and demands further that Iraq cooperate immediately, unconditionally, and actively with UNMOVIC and the IAEA;
  10. Requests all Member States to give full support to UNMOVIC and the IAEA in the discharge of their mandates, including by providing any information related to prohibited programmes or other aspects of their mandates, including on Iraqi attempts since 1998 to acquire prohibited items, and by recommending sites to be inspected, persons to be interviewed, conditions of such interviews, and data to be collected, the results of which shall be reported to the Council by UNMOVIC and the IAEA;
  11. Directs the Executive Chairman of UNMOVIC and the Director-General of the IAEA to report immediately to the Council any interference by Iraq with inspection activities, as well as any failure by Iraq to comply with its disarmament obligations, including its obligations regarding inspections under this resolution;
  12. Decides to convene immediately upon receipt of a report in accordance with paragraphs 4 or 11 above, in order to consider the situation and the need for full compliance with all of the relevant Council resolutions in order to secure international peace and security;
  13. Recalls, in that context, that the Council has repeatedly warned Iraq that it will face serious consequences as a result of its continued violations of its obligations;
  14. Decides to remain seized of the matter.

Veiligheidsraad

Draft resolution on Iraq US, Britain and Spain – 24 February 2003

Recalling all its previous relevant resolutions, in particular its resolutions 661 (1990) of 6 August 1990, 678 (1990) of 29 November 1990, 686 (1991) of 2 March 1991, 687 (1991) of 3 April 1991, 688 (1991) of 5 April 1991, 707 (1991) of 15 August 1991, 715 (1991) of 11 October 1991, 986 (1995) of 14 April 1995, and 1284 (1999) of 17 December 1999, and 1441 (2002) of 8 November all the relevant statements of its president,

Recalling that in its resolution 687 (1991) the council declared that a cease-fire would be based on acceptance by Iraq of the provisions of that resolution, including the obligations on Iraq contained therein;

Recalling that its resolution 1441 (2002), while acknowledging that Iraq has been and remains in material breach of its obligations, afforded Iraq a final opportunity to comply with its disarmament obligations under relevant resolutions,

Recalling that in its resolution 1441 (2002) the council decided that false statements or omissions in the declaration submitted by Iraq pursuant to that resolution and failure by Iraq at any time to comply with and cooperate fully in the implementation of, that resolution, would constitute a further material breach,

Noting, that in that context, that in its resolution 1441 (2002), the council recalled that it has repeatedly warned Iraq that it will face serious consequences as a result of its continued violations of its obligations,

Noting that Iraq has submitted a declaration pursuant to its resolution 1441 (2002) containing false statements and omissions and has failed to comply with, and cooperate fully in the implementation of, that resolution,

Reaffirming the commitment of all member states to the sovereignty and territorial integrity of Iraq, Kuwait, and the neighboring states,

Mindful of its primary responsibility under the charter of the United Nations for the maintenance of international peace and security,
Recognizing the threat Iraq's noncompliance with council resolutions and proliferation of weapons of mass destruction and long-range missiles poses to international peace and security,
Determined to secure full compliance with its decisions and to restore international peace and security in the area,
Acting under Chapter VII of the charter of the United Nations,
Decides that Iraq has failed to take the final opportunity afforded to it in resolution 1441 (2002),
Decides to remain seized of the matter.

Duitsland, Frankrijk en Rusland

**The official text of the joint declaration by the foreign ministers of France, Russia and Germany
5 March 2003**

Our common objective remains the full and effective disarmament of Iraq, in compliance with resolution 1441. We consider that this objective can be achieved by the peaceful means of the inspections.

We moreover observe that these inspections are producing increasingly encouraging results:

- The destruction of the Samoud missiles has started and is making progress
- Iraqis are providing biological and chemical information
- The interviews with Iraqi scientists are continuing.

Russia, Germany and France resolutely support Messrs Blix and El Baradei and consider the meeting of the council on March 7 to be an important step in the process put in place.

We firmly call for the Iraqi authorities to cooperate more actively with the inspectors to fully disarm their country. These inspections cannot continue indefinitely. We consequently ask that the inspections now be speeded up, in keeping with the proposals put forward in the memorandum submitted to the security council by our three countries. We must:

- Specify and prioritise the remaining issues, programme by programme
- Establish, for each point, detailed timelines.

Using this method, the inspectors have to present without any delay their work programme accompanied by regular progress reports to the security council. This programme could provide for a meeting clause to enable the council to evaluate the overall results of this process.

In these circumstances, we will not let a proposed resolution pass that would authorise the use of force. Russia and France, as permanent members of the security council, will assume all their responsibilities on this point.

We are at a turning point. Since our goal is the peaceful and full disarmament of Iraq, we have today the chance to obtain through peaceful means a comprehensive settlement for the Middle East, starting with a move forward in the peace process, by:

- Publishing and implementing the roadmap
- Putting together a general framework for the Middle East, based on stability and security, renunciation of force, arms control and trust-building measures.

White House

**White House Still Confident of Security Council Vote on Iraq
5 March 2003**

Washington -- The White House said March 5 said it still believes that the U.S.-U.K.-Spanish resolution on Iraq currently before the United Nations Security Council will not be vetoed when it comes up for a vote following the March 7 report to the council by chief U.N. weapons inspector Hans Blix.

Once the Blix report is presented, "we will make a determination about the timing" of a vote, White House Press Secretary Ari Fleischer said. "But it's all systems go."

The aim of the United States "is to get as many votes as we can" for the resolution, he said. "The goal is to get nine votes or more and not have a veto."

President Bush, Fleischer reminded reporters, was the one who "made the call to bring the United Nations front and center in this matter," and the president continues to express "his confidence in the ultimate outcome of it."

Fleischer urged reporters "not to leap to any conclusions about what the final outcome of the vote will be."

Earlier in the day the foreign ministers of France, Russia and Germany told reporters at a joint news conference in Paris that they would "not allow" passage of a U.N. resolution that authorizes war against Iraq.

"There's a lot of diplomacy going on involving many different people in many different countries. And you have not heard the final word from any nation," Fleischer said.

President Bush, he added, "knowing what he knows and knowing the conversations that he's had with the presidents of nations ... has a sense of confidence about the ultimate outcome of this."

"There's a history of France and Russia not seeing this eye-to-eye with the United States. You are seeing that continue to varying degrees," Fleischer said. "I urge you not to leap to the conclusion that this is determinative matter that a veto will follow. This is part and parcel of diplomacy," he said, noting that both France and Russia, two of the five permanent members of the Security Council with veto power, "abstained on the creation of the inspectors themselves."

And he pointed out that in November 2002, when everybody thought that some Security Council member would veto Resolution 1441, it was approved unanimously by the council.

And, "in 1990, interestingly enough, when the United Nations considered the resolution after the invasion of Kuwait; there were similar warnings of potential veto threats, all of which did not materialize," Fleischer noted. Asked if the United States would consider changing the language of its current resolution, Fleischer said that although it is hard to imagine an objection to the language, "we have never suggested that the language is written in stone. We of course consult." The resolution, he stated, simply "enforces Resolution 1441, which says, there will be serious consequences if Iraq fails to disarm."

Resolution 1441, he said, "called on Iraq to fully and immediately comply. It did not say partially comply, and it did not say slowly comply. It said fully and immediately -- without conditions, without restrictions."

President Bush "hopes that the United Nations will not have passed a resolution that said 'full and immediate' only to indicate it didn't mean either 'full' or 'immediate.' He hopes the United Nations did not pass a resolution that said 'without conditions or restrictions' only to find out what they really meant was full of conditions and full of restrictions. He hopes they didn't pass a resolution that said 'final opportunity' only to be a resolution that said one of many opportunities. He hopes the United Nations understood the seriousness with which they passed 1441," Fleischer said.

Fleischer said Bush is determined "to end this in a way that is respectful of our allies. No matter what position they take, we will continue to have important relations with them beyond any decisions that are made."

In other White House news, President Bush held a private meeting in the Oval Office March 5 with papal envoy Cardinal Pio Laghi, who, according to news reports, was bearing an anti-war message from the pope.

Bush began his day with a meeting with his national security team, including Defense Secretary Donald Rumsfeld and General Tommy Franks, Commander in Chief, United States Central Command. Bush also held a meeting with leaders of the U.S. Congress.

MILITAIRE TRANSPORTEN

OVERZICHT TRANSPORTEN

In het weekend van 15 en 16 februari gaf de Nederlandse regering groen licht aan de Verenigde Staten om militaire transporten voor verplaatsingen van Europa naar het Midden-Oosten over Nederlands grondgebied te laten verlopen.

Het gaat hierbij om transport per trein, auto en schip vanuit Duitsland en gebruik van Nederlandse havens en vliegvelden.

Trein

Er zijn een aantal spoorlijnen die vanuit Duitsland Nederland binnenkomen: bij Nieuweschans, Enschede, Babberik (Zevenaar), Groesbeek, Venlo, Eyselshoven en Bocholtz. Vooralsnog is alleen duidelijk dat er treinen rijden via Venlo naar Rotterdam (de afgelopen week totaal zo'n 25 treinen). De meest voor de hand liggende route daarvoor, waarop ook treinen gesignaleerd zijn, loopt door de volgende gemeenten: Venlo, Horst aan de Maas, Sevenum, Deurne, Helmond, Nuenen Gerwen en Nederwetten, Eindhoven, Best, Boxtel, Oisterwijk, Tilburg, Gilze en Rijen, Oosterhout, Breda, Moerdijk, Drimmelen, Moerdijk, Dordrecht, Zwijndrecht, Heerjansdam, Barendrecht, Rotterdam en Rozenburg. Het gaat daarbij om de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zuid-Holland.

Vlak onder Rotterdam buigt het transport waarschijnlijk af om via een goederenlijn tussen Hoogvliet en Pernis door naar Rozenburg te rijden. Het Rotterdams Dagblad van dinsdag 18 februari meldt: "Op het rangeerterrein ingeklemd tussen de A15 en de Botlekweg buigt het transport af tot op een weinig gebruikt spoor. Aan de oostzijde van de gemeente Rozenburg draait het spoor met een flauwe rechtse bocht parallel aan de Prof. Gerbrandyweg. Aan het eind er van, als eerst nog de weg is gekruist, wacht de grote groene schutting." Er werd gemeld dat rond 22.00 uur op dinsdagavond een transport werd weggerangeerd op het rangeerterrein Kijfhoek bij Zwijndrecht en dat de volgende ochtend verder op weg ging (rond 10.45 uur gesignaleerd bij Barendrecht). Op donderdag werd gemeld dat er 's avonds weliswaar geen trein op het betreffende rangeerterrein stond, maar wel nog een militairen in een jeep rondreden.

De GroenLinks-, PvdA-, en SP-fracties in de gemeenteraden in al de gemeenten waardoor de genoemde route voert zijn in de week van 10 februari aangeschreven om mogelijke transporten door die gemeente in de gemeentepolitiek aan de orde te stellen.

Het is overigens niet uitgesloten dat treinen van Venlo naar Rotterdam ook over andere routes (zullen gaan) rijden. In de eerste week (week van 17 februari) werden ongeveer 25 transporten verwacht. De transporten zullen in ieder geval enige weken in beslag nemen, zo meldde het Ministerie van Defensie maandag nog. Op donderdag meldde Railion echter dat het voorlopig alleen om de afgelopen week was gegaan. Op zaterdag 22 februari werd echter nog een transport gespot bij Station Eindhoven Beukenlaan (7.25 uur) en bij Barendrecht (15.55 uur).

Havens

De Rotterdamse haven wordt in ieder geval gebruikt voor vervoer per schip naar de Golfregio. Het overladen van de treinladingen materieel gebeurt bij de Firma Steinweg Handelsveem, Professor Gerbrandyweg 17 in de Botlek (Rozenburg). Het hoofdkantoor van dit havenbedrijf is gevestigd aan het Parmentierplein in het Rotterdamse havengebied.

Op woensdag 19 februari kwam in de Botlek het schip NDS Progress (onder Cypriotische vlag) binnen, dat donderdag, na oponthoud door een aktie van Greenpeace, weer met lading vertrok. Vrijdag 21 februari arriveerde het tweede schip, het onder Panamese vlag varende Asian Vision.

In de Eemshaven werd enige weken geleden al een Amerikaans militair schip gesignaleerd. Het is onduidelijk wat dat schip precies kwam doen. Inmiddels is duidelijk dat het Ministerie van Defensie wel overleg gehad heeft met de gemeente Eemshaven. Een deel van de Eemshaven wordt vrijgehouden, schepen zijn er echter nog niet gesignaleerd.

De haven van Vlissingen werd gebruikt voor het transport van Nederlandse Patriots naar Turkije. Van gebruik van deze haven voor Amerikaanse militaire transporten is vooralsnog niets bekend.

Een onderzoeksgroep probeert in de gaten te houden welke schepen die in de havens binnenkomen mogelijk voor militaire transporten kunnen worden gebruikt.

Vliegvelden

De vliegvelden Schiphol en Eindhoven werden genoemd voor militaire transporten door de lucht. Schiphol

schijnt al enige tijd gebruikt te worden voor de doorvoer van tenten naar Saoedi-Arabië (mogelijk voor vluchtelingenkampen). Directeur B. de Boer van Eindhoven Airport bevestigt in het Eindhovens Dagblad dat de Amerikanen de regering hebben verzocht indien nodig van het vliegveld gebruik te mogen maken voor tussenstops.

Op dinsdag 18 februari kwam het bericht dat Amerikaanse troepen via Schiphol naar de Golf gevlogen worden. Rond 12.20 uur landde een vliegtuig van Northwest Airlines (bedrijf heeft partnership met KLM) met 300 Amerikaanse militairen, die even het vliegtuig uit mochten. Het vliegt in de middag door naar het Midden-Oosten. Over de exacte bestemming wilden Schiphol en de Marechaussee niets kwijt. Vrijdag 21 februari landde rond 15.00 uur wederom een vliegtuig met Amerikaanse soldaten.

Op diezelfde dag kwam via RTV Noord-Holland de melding dat de Amerikanen ook de komende weken Schiphol willen gebruiken voor het verplaatsen van militair troepen; deze tussenlandingen gaan gepaard met grote veiligheidsmaatregelen. Bronnen bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken spreken over een tiental vluchten.

Rivieren

Het ANP meldt op dinsdag 18 februari dat het Amerikaans leger ook oorlogsmaterieel vervoerd over de Rijn en de Waal. Op maandag 17 februari zijn in ieder geval een containerschip en een roll-on-roll-off-schip, geladen met zeer zware materialen, gesignaleerd op de Waal onderweg van Duitsland naar de haven in Rotterdam. Rijkswaterstaat verwacht de komende weken nog veel meer transporten. Nederlandse en Duitse verladers verzorgen het vervoer. Het Korps Landelijke Politiediensten is op de hoogte van het transportschema.

Daarnaast is in minimaal één geval de Westerschelde gebruikt voor militair transport vanuit Antwerpen.

Wegen

Het ANP meldde donderdagochtend dat er ook transporten over wegen zouden plaatsvinden. Hierover is verder nog niets bekend.

Veiligheid, bewaking

Een uitgebreide handleiding over beveiliging en andere regels rondom militaire transporten is te vinden op de website van het MTMC; ook voor vervoer per trein. De transporten per trein kunnen bewaakt worden door Amerikaanse en Nederlandse militairen; niet elke trein schijnt echter bewaakt te worden. Het haventerrein wordt in ieder geval bewaakt door de Nederlandse Landmacht, de Nationale Reserve en de Marechaussee.

MTMC

Al het Amerikaanse transport van militair materieel wordt gecoördineerd door de Military Traffic Management Command. Het Europese hoofdkwartier hiervan, waar de 598th Transportation Terminal Group is gestationeerd, is gevestigd in Capelle aan den IJssel (Lylantse Plein 1). Een subafdeling van het MTMC is in Antwerpen gevestigd.

De diverse Nederlandse overheden en instanties die bij de transporten zijn betrokken, stemmen binnen het Nationaal Coördinatie Centrum (NCC) hun werkzaamheden op elkaar af.

NAVO-depots

Er zijn nog een aantal functionerende NAVO-materieeldepots in Nederland: Vriezenveen (boven Almelo) en Eijgelshoven (bij Heerlen). Bij het depot in Vriezenveen werd verhoogde activiteit gesignaleerd. Er gingen op maandag ook geruchten over Coevorden, waar het NAVO-depot al enige tijd officieel buiten gebruik is. Woensdag 19 februari besloot de NAVO 3 E-AWACS radarvliegtuigen in te zetten voor de bescherming van Turkije. De NAVO beschikt in totaal over 17 van zulke vliegtuigen op de Vliegbasis Geilenkirchen, vlak over de grens bij Limburg (Schinveld). Daar werken ook Nederlandse militairen en burgers. Het ANP meldde op maandag 24 februari dat het eerste vliegtuig rond 10 uur op die dag naar de basis Konya in Turkije was vertrokken, later in de week volgen de andere toestellen.

Overigens stemt het Turkse parlement op dinsdag 25 februari over het verlenen van toestemming aan Amerikanen om Amerikaanse troepen van Turks grondgebied gebruik te laten maken. Zo'n toestemming zou kunnen betekenen dat het vervoer van materieel richting Turkije opgevoerd gaat worden.

Britse transporten

Naast de Amerikaanse militaire transporten is het ook mogelijk dat er Britse transporten via veerboten en daarna over de Nederlandse wegen (P&O vrachtwagens) plaatsvinden naar de Britse eenheden in Duitsland.

OVERZICHT ACTIVITEITEN IN GEMEENTERADEN EN PROVINCIALE STATEN

21 januari

GroenLinks in provinciale staten [Zeeland] vindt dat in de havens van Vlissingen en Terneuzen medewerking aan voorbereidingen voor een oorlog tegen Irak moet worden geweigerd.

28 januari

Oostzaan: Het college van b&w veroordeelt de mogelijkheid van een eventuele oorlog tegen Irak.

31 januari

Rotterdam: Burgemeester Opstelten reageert op vragen van de SP in de gemeenteraad.

1 februari

Tilburg: De Socialistische Partij (SP) wil dat gemeenten die langs het spoor en de grote wegen liggen, proberen te verhinderen dat daarover oorlogsmaterieel en troepen worden vervoerd die worden ingezet tegen Irak. Daartoe moeten ze zich uitroepen tot oorlogsvrije gemeente.

3 februari

Verzoek SP om Rotterdam de status van 'oorlogsvrije gemeente' te geven.

4 februari

Maastricht: (Limburger) SP: geen militaire transporten voor Irak door Maastricht

6 februari

Oss: De gemeenteraad neemt een motie van de PvdA, GroenLinks en de SP aan waarin ze zich uitspreekt tegen een oorlog tegen Irak en Nederlandse medewerking aan oorlogsvoorbereidingen afkeurt.

10 februari

Middelburg: Groen Links-Middelburg brengt de transporten in op de commissie-vergadering van de commissie Algemeen Bestuur.

11 februari

Vragen SP in gemeenteraad Tilburg.

13 februari

Dongen: SP stelt vragen in de gemeenteraad. Voorstel Dongen de status van "Oorlogsvrije gemeente" te geven afgewezen, aandacht in het plaatselijk weekblad.

14 februari

Gemeente Eemsmond: vragen aan b&w over gebruik Eemshaven voor transporten.

Vlissingen: brief van de burgemeester aan de leden van de gemeenteraad van Vlissingen over Patriot transporten

15 februari

Eindhoven: Vragen van raadslid B. Gerard (SP) over het vervoer van oorlogsmaterieel over Eindhovens grondgebied

16 februari

Hilversum (ANP): Troepen en materieel VS mogen via Nederland. De Amerikanen mogen hun troepen en materieel uit Duitsland via Nederland verplaatsen naar de Golf-regio.

„Ik ga op zo'n verzoek geen nee zeggen. Daar moeten we onmiddellijk aan meewerken”, zei minister Kamp van Defensie zondag in het Radio 1 Journaal.

Zaterdag werd bekend dat de Verenigde Staten Nederland om toestemming en steun hebben gevraagd voor de troepen- en materieelverplaatsing. „De Amerikanen hebben veel materieel in Duitsland. Ik weet niet wat ze nodig hebben als ze eventueel een actie tegen Irak voorbereiden, maar dan hebben ze veel nodig”, zei Kamp. Volgens hem hebben de VS materieel in Europa ter bescherming van Europa. „Ze zitten hier voor ons en verdienen onze medewerking.”

Hij laakte de houding van Oostenrijk dat niet wil meewerken aan Amerikaanse materieel- en troepenverplaatsing. Het standpunt van de PvdA en van de Duitse regering noemde Kamp „volkomen onbegrijpelijk”.

17 februari

Vragen GroenLinks Statenfractie Groningen aan het college.

18 februari

Ruzie PvdA over legertransport van VS

Haagse redactie

(ANP) Den Haag - Binnen de PvdA is ruzie ontstaan over het transport van Amerikaans legermateriaal over Nederlands grondgebied. Kamerlid Albayrak sprak voor haar beurt, toen ze zaterdag zei dat de PvdA daar niet aan wil meewerken. Fractie leider Bos ging gisteren alsnog akkoord met het transport. (...)

RTV Brabant “Nee zeggen tegen VS-transporten”

DEN BOSCH - De SP wil dat de provincie Noord-Brabant stelling neemt tegen de transporten van Amerikaans materiaal voor een mogelijke oorlog tegen Irak.

Deze dagen wordt de Brabantroute gebruikt voor het vervoer over het spoor van materieel vanuit Duitsland naar de haven van Rotterdam. De verwachting is dat ook Eindhoven Airport gebruikt gaat worden voor het vervoer van oorlogsmateriaal.

De SP wil dat de provincie, als aandeelhouder van het vliegveld, alles probeert om dit te voorkomen. De partij dient vrijdag een motie in.

Groningen: Eemshaven nog niet in beeld als militaire doorvoerhaven

Er ligt nog steeds geen concreet verzoek om de Eemshaven te gebruiken als doorvoerhaven voor militair materieel in verband met de oorlogsdreiging in Irak. Burgemeester Gerard Renkema van de gemeente Eemshaven zegt niet in te kunnen schatten of zo'n verzoek er uiteindelijk wel komt.

Groningen: NCPN District stuurt bezwaarbrief aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de Provincie Groningen Burgemeester en Wethouders en Gemeenteraden in de provincie Groningen

SP vraagt begrip gewetensbezwaren spoorpersoneel

Harry van Bommel van de SP heeft de directeur van Railion per brief verzocht werknemers die geen medewerking aan oorlogstransporten willen verlenen, officieel als gewetensbezwaarden te erkennen. Bij werkweigering zou hen geen sancties moeten worden opgelegd. (...)

Horst aan de Maas: Brief fractie van de SP in de gemeenteraad: initiatief oorlogsvrije gemeente. Besproken en afgewezen.

19 februari

Rotterdam: GroenLinks-fractie bezwaarbrief aan de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders

Provinciale Zeeuwse Courant

Middelburg - Commissaris van de koningin W. van Gelder heeft een brief op poten naar defensie gestuurd. Hij vindt dat hij te laat over de Patriot-transporten is geïnformeerd. (...)

Gemeente Westervoort: GroenLinks fractie stelt vragen over de mogelijke transporten over grondgebied van de gemeente.

Gelderland: motie ingediend bij Provinciale Staten door GL en SP: Twee PvdA-ers stemden met GL en SP mee.

Zevenaar: Besproken in vragenuurtje gemeente. Burgemeester wist niet van transporten door Zevenaar.

21 februari

In Arnhem hebben de gemeenteraadsfracties van SP, Groen Links en D66 middels een schrijven aan B&W opheldering gevraagd over eventuele transporten door Arnhems gemeentegebied.

Nijmegen”: motie GroenLinks en SP om Nijmegen tot oorlogsvrije gemeente te verklaren. Verworpen in de raad met alleen stemmen GroenLinks en SP voor.

22 februari

Den Bosch: Brabants Dagblad

12 Statenleden tegen gebruik VS van luchthaven

Twaalf Statenleden wilden gisteren een verbod afkondigen tegen Amerikaans gebruik van Eindhoven Airport voor militair transport. De SP had een motie ingediend die werd gesteund door GroenLinks en de PvdA'ers Dogan en Nelemans. SP-fractie leider Roovers meent dat de provincie als aandeelhouder de macht heeft om de Amerikanen te weren. Volgens commissaris Houben gaat de provincie daar niet over. De motie werd met 49 tegen 12 verworpen.

Culemborg: De Gelderlander

SP en Groenlinks gemeenteraadsleden verklaren Culemborg oorlogsvrije gemeente. Brief aan B&W om geen militaire transporten door gemeente toe te staan.

Datum onbekend

Venlo: vragen in gemeenteraad door GroenLinks.

Zwijndrecht: vragen in gemeenteraad door GroenLinks.

OVERZICHT AKTIES

Maandag 11 februari

Op initiatief van de SP wordt door zo'n zestig mensen geprobeerd een burgerinspectie uit te voeren bij het MTMC in Capelle aan den IJssel. De hekken blijven echter gesloten.

Zaterdag 15 februari

In Amsterdam demonstreren ruim 80000 mensen tegen de oorlog tegen Irak. Wereldwijd gaan ruim 11 miljoen mensen de straat op.

Maandag 17 februari

Picketline SP bij de haven waar de overslag van het militair materieel plaatsvindt.

Op de kade van de haven wordt door aktievoerders van de SP die per boot aankomen de leus 'No war' geschilderd.

De SP hangt langs alle invalswegen naar Tilburg borden op met de tekst 'Oorlogsvrije gemeente'.

Dinsdag 18 februari

De SP hangt langs alle invalswegen naar Goirle borden op met de tekst 'Oorlogsvrije gemeente'.

Woensdag 19 februari

Op initiatief van de SP wordt 's morgens bij de NS-stations Venlo, Boxtel, Eindhoven, Helmond, Tilburg, Den Bosch Utrecht, Gouda, Dordrecht en Rotterdam geprotesteerd tegen de transporten door middel van spandoeken en het uitdelen van stickers aan reizigers.

's Avonds vindt er een fakkelwake plaats bij de haven waar de overslag van het militair materieel plaatsvindt.

Donderdag 20 februari

Aktie van GroenLinks bij Railion en Prorail. Deze bedrijven worden verzocht niet langer aan de transporten mee te werken. Aan werknemers worden flyers uitgedeeld.

Greenpeace blokkeert de haven in Rotterdam zodat het met militair materieel geladen schip NDS Progress niet kan uitvaren. De politie treedt hard op en na enige uren wordt de blokkade opgeheven.

Vrijdag 21 februari

Ongeveer dertig aktievoerders van de SP houden een publieksaktie voor de deur van de passagiersterminal van Eindhoven Airport. Aan directeur B. de Boer van het vliegveld wordt een vredesverklaring aangeboden.

Zaterdag 22 februari

Gezamenlijke aktie SP en GroenLinks in Culemborg. Onder het motto 'niet in onze stad' hebben leden van beide partijen bij de stadsgrenzen bordjes aangebracht met de tekst 'oorlogsvrije gemeente'.

De SP voert een waakzaamheidssurveillance uit op Schiphol. Reizigers worden opgeroepen militaire activiteiten te melden bij een speciaal ingestelde oorlogsalarmlijn.

In Rotterdam wordt door Rotterdam Tegen de 'Nieuwe Oorlog' gedemonstreerd tegen de transporten.

Maandag 24 februari

Blokkade van de AWACS-basis in Geilenkirchen, waar vandaan het eerste vliegtuig richting Turkije vertrekt.

Dinsdag 25 februari

Landelijke aktiedag tegen militaire transporten, uitgeroepen door het Platform Tegen de 'Nieuwe Oorlog'.

Akties bij stations (spandoeken en flyers) in Amersfoort, Breda, Eindhoven, Groningen, Tilburg en Zwolle.

Akties in de stad (spandoeken, flyers) in Arnhem, Enschede, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht.

Amsterdam: voorbereidingsbijeenkomst voor akties op Schiphol.

Amsterdam: aandacht voor de transporten in de al lopende gebedsestafette van de Raad van Kerken.

Capelle aan den IJssel: MTMC wordt 's ochtends geblokkeerd door de Aktiegroep Tegen de Militaire Transporten. 9 mensen worden gearresteerd.

Den Haag: straattheater op het Plein.

Deventer: picketline in de stad, kerkklokken worden geluid.

Laarbeek: kerkklokken worden geluid.

Maastricht: stille tocht.

VERDRAGEN

Host Nation Support

De geschiedenis van het begrip *Host Nation Support* (HSN) is terug te voeren tot de jaren zestig. Ontwikkelingen op het gebied van militair luchttransport leidden ertoe dat midden in de Koude Oorlog een vermindering van het aantal in Europa gestationeerde Amerikaanse troepen mogelijk werd. In geval van crisis of oorlog konden deze troepen dan ingevlogen worden terwijl hun materieel in Europa bleef opgeslagen. Met deze onderdelen werd jaarlijks een grote verplaatsingsoefening georganiseerd, *Reforger* (Return forces to Germany) geheten. Dit leverde voor de Amerikanen een aanzienlijke besparing op. In een latere fase, rond 1975, begonnen de Amerikanen ondersteunende onderdelen van hun troepen in Europa terug te trekken en te vervangen door gevechtstroepen. Hiermee werd de gevechtskracht van met name de landmacht vergroot. De gaten die vielen bij de logistieke onderdelen moesten dan opgevuld worden met ondersteuning door de gastlanden (*host nation support*), waarbij de Duitse Bondsrepubliek centraal stond omdat men er vanuit ging dat hier het belangrijkste front met de legers van het Pakt van Warschau zou verlopen.

Met Duitsland werd na lange onderhandelingen in 1982 het *Wartime Host Nation Support* (WHNS) verdrag gesloten. Over het verdrag en de tekst ervan vond in Duitsland een publieke discussie plaats. In het verdrag werd geregeld dat de VS en de Bondsrepubliek gezamenlijk na consultaties met de NAVO zouden vaststellen wanneer het geval van crisis of oorlog zich voordeed waarbij het verdrag zou worden ingeroepen. Duitsland verplichtte zich in zulke gevallen civiele en militaire ondersteuning te leveren aan de Amerikaanse troepenopbouw ter grootte van zes extra divisies en ondersteunende troepen binnen 10 dagen. Hun materieel werd opgeslagen in zogenaamde POMCUS-depots waarvan er ook een aantal in Nederland werden gevestigd.

In de ogen van de NAVO-planners kon daarmee een tweede troepenechelon worden opgebouwd om een veronderstelde aanval vanuit het oosten op te vangen. De precieze omvang van de Duitse steun zou worden vastgelegd in technische overeenkomsten die onder het WHNS-verdrag hingen. Er werd rekening gehouden met een omvang van 83000 Duitse militairen en 3500 burgers in geval van crisis of oorlog. Het ging om beveiligings- en ondersteunende taken en het beschikbaar stellen van lucht- en zeehavens.

Duitse critici van het verdrag brachten destijds naar voren dat het geenszins vaststond dat het alleen zou worden gebruikt voor het geval van een crisis/oorlog in Europa. De in het verdrag opgenomen mogelijkheid van toepassing in het geval van een internationale crisis werd met name in verband gebracht met de oprichting van de Amerikaanse *Rapid Deployment Force* (RDF). Dit was een snel inzetbare eenheid opgebouwd rond de 82^e luchtlandingsdivisie die kon worden gebruikt in geval van een crisis in het Midden-Oosten om de olievelden te bezetten. De ideeën voor een RDF waren gematerialiseerd na de Iraanse revolutie (1979) toen Iran als belangrijkste bondgenoot van de VS weg was gevallen.

Ook met andere bondgenoten (ook buiten het NAVO-gebied) werden HNS-achtige overeenkomsten afgesloten die echter meestal niet openbaar werden gemaakt. We beperken ons hier tot het Nederlandse geval. De Nederlandse raamovereenkomst heette *US/NLU LOC Umbrella Agreement* en dateert volgens een document van het Amerikaanse militair hoofdkwartier in Europa uit 1971. LOC is de afkorting van Lines of Communication, de verbindingslijnen dus die een militaire eenheid nodig heeft om bij zijn inzetgebied te komen. In militair opzicht is Nederland vooral van belang vanwege deze aan- en afvoerlijnen en de zee- en luchthavens.

Volgens deze bron werden uit de raamovereenkomst een aantal lagere overeenkomsten afgeleid:

1975 US/NL General Agreement

1975 Technical Arrangement for Facilities

1975 Technical Arrangement for Transportation

1975 Technical Arrangement for Telecommunications

1975 Technical Arrangement for Utilities Procurement

1975 Technical Arrangement for Construction

1975 Technical Arrangement for Local Civilian Labour

1975 Technical Arrangement Concerning Use of RNLAF Airfields

1981 Technical Arrangement for Procurement

1981 Technical Arrangement Concerning Use of NL Civilian Airfields

1983 US/NL Joint LOC Plan

(Bron: Headquarters USEUCOM Directive Number 60-2 (1986) Appendix I WHNS in the Netherlands)

De vrees van de critici van het WHSN-verdrag werd in 1990 bewaarheid bij de voorbereiding van de oorlog tegen Irak om Koeweit. Nederland en Duitsland leverden op grote schaal host nation support voor een operatie

waarbij Amerikaanse troepen en materieel vanuit Europa verplaatst werden naar het Midden-Oosten om dienst te doen bij operatie Desert Shield. De verplaatsing kreeg de codenaam *Deforger* (Departure of forces from Germany). Een dergelijke onderneming begint met een Amerikaans verzoek op ministerieel niveau om toestemming en ondersteuning van de verplaatsing. Er wordt een grove opgave van de gewenste steun gedaan in de vorm van een *Concept of Requirements*. In het Nederlandse geval draagt de minister van Defensie vervolgens het Nationaal Territoriaal Commando van de landmacht in Gouda (NTC – later Nationaal Commando geheten) op om een en ander verder te regelen. De Amerikaanse projectofficier komt dan met een meer gedetailleerd verzoek (*Statement of Requirement*) waarna planning en uitvoering volgt. Voor dit soort gebeurtenissen stationeert het Amerikaanse leger permanent militairen in het gastland in de vorm van een *Logistic Coordination Cell*, in het Nederlandse geval ondergebracht bij de landmachtstaf in Den Haag. Daarnaast is bij de uitvoering van groot belang het Amerikaanse MTMC (*Military Traffic Management Commando*) in Capelle aan de IJssel die de verscheping van materieel en munitie regelt.

Over de verdere geschiedenis van host nation support in de jaren negentig is nog niet zoveel bekend. Het is aannemelijk dat het einde van de Koude Oorlog en de vermindering van het aantal Amerikaanse troepen in Europa heeft geleid tot aanzienlijke veranderingen. Een enkel WHSN-verdrag buiten het NAVO-gebied is inmiddels gepubliceerd, namelijk de raamovereenkomst tussen de VS en Zuid-Korea van 1991. Via een artikel in de Duitse Tageszeitung is bekend geworden dat het Amerikaanse WHNS-verdrag van 1982 door de VS in 1982 is opgezegd. Volgens de Duitse onderzoeker Otfried Nassauer is daar ook geen nieuw verdrag voor in de plaats gekomen.

Het Belgische blad De Morgen meldde dit jaar naar aanleiding van de Amerikaanse militaire transporten door België dat deze plaatsvinden op basis van een op legerniveau afgesloten geheim militair akkoord, het *Joint Communication Plan* (moet waarschijnlijk zijn: *Joint Lines of Communications Plan*). Dit plan, dat oorspronkelijk zou zijn afgesloten in 1983, is vernieuwd in 1994.

Om parlementaire controle op de steunverlening aan Amerikaanse militaire transporten te kunnen effectueren is het van groot belang dat in diverse landen bekend wordt wat de precieze verplichtingen zijn die in het kader van host nation support zijn aangegaan. Gezien het feit dat in zeker twee landen (Duitsland en Zuid-Korea) de overeenkomsten gewoon gepubliceerd zijn valt niet goed in te zien waarom dit niet ook in Nederland zou kunnen.

Kees Kalkman

Bronnen:

Gerd Kaldrack, Wartime Host Nation Support Zusammenarbeit auf der Basis des Vertrauens, *Europäische Wehrkunde* 1986/1

Nederlandse steunverlening aan Amerikaanse strijdkrachten, *De Onderofficier* 1994/3

Christian Rath, Die USA haben keine automatisch Überflugrechte, *Die Tageszeitung* 7 september 2002

Georges Timmerman, 'Geheim akkoord regelt Amerikaanse legertransporten', *De Morgen* 21 januari 2003

Documenten

Army Regulation 570–9

Manpower and Equipment Control Host Nation Support

Headquarters Department of the Army

Washington, DC 9 October 1990

UNCLASSIFIED SUMMARY of CHANGE

(.....)

5. Policy

a. To complement DOD operational mission resourcing for crises, transition to war, and wartime, the U.S. Army actively seeks to increase its overseas combat potential through the formal establishment of WHNS agreements with Allied and friendly foreign nation governments. WHNS can provide certain CS and CSS functions for forward-deployed and deploying U.S. Army forces that can speed reception and reinforcement, enhance operational flexibility, and increase force sustainability.

b. WHNS will be based on commitments arising under international agreements concluded between the United States and the host nation. All WHNS agreements will be negotiated and concluded in 1 AR 570–9 • 9 October 1990 strict accordance with DOD Directive 5530.3 (paras F, G, and H), AR 11–31 (para 5), and AR 550–51.

c. The type and extent of WHNS will be agreed upon between the nations and organizations concerned, consistent with international law and the national laws of the host nation and the United States, and consistent with the actual support capabilities of the host nation.

d. WHNS is considered to be reasonably assured upon the *conclusion* of a formal WHNS agreement between the governments of the United States and the host nation.

(1) Actual adjustments to existing U.S. Army force structure and to deployment plans are based only on reasonably assured WHNS. These adjustments must be directly related to the actual details of WHNS agreements and plans that define all specific tasks, priorities, and procedures for validation.

(2) For planning and programming beyond the current force, offsets to the U.S. Army force structure will be based upon projected U.S. Army force shortfalls and coordinated DA and Joint Chiefs of Staff (JCS) estimates of future WHNS potential to satisfy these shortfalls.

e. New U.S. Army WHNS requirements or major modifications to existing agreements will be identified via the AIAP development and change process (AR 11-31, para 6).

f. WHNS programming and budgeting will be per AR 1-1 (paras 1, 2, 4, and 5).

g. WHNS may be obtained on a reimbursable basis when other negotiation options are not feasible. Reimbursement or other compensation may be obtained as quid pro quo, a part of mutual defense programs, or through combined defense projects. The form of reimbursement or compensation will be specified in the agreements.

h. The central repository for Army international agreements, to include WHNS, will be as designated in AR 550-51.

(.....)

This Directive supersedes ED 60-2, 12 October 1990
HEADQUARTERS UNITED STATES EUROPEAN COMMAND
UNIT 30400, BOX 1000 APO 09128
DIRECTIVE NUMBER 60-2 28 July 2000

LOGISTICS

Host Nation Support Planning Guidance and Procedures

1 **Summary.** This directive prescribes the policy, organization, procedures, and responsibility for USCINCEUR Host Nation Support (HNS). This planning was formerly referred to as Wartime Host Nation Support (WHNS). It is being reoriented to incorporate peacetime engagement as a result of new U.S. strategy contained in national documents and USEUCOM deliberate planning in support of the North Atlantic Treaty Organization (NATO), the Theater Security Planning System (TSPS) and other U.S. supporting plans as appropriate. USEUCOM's approach to HNS planning has also changed to reflect new NATO policy and strategic planning guidance, as per Allied Logistics Publication 12.

(....)

28 July 2000 ED 60-2

APPENDIX B

DEFINITION OF TERMS

DEFINITIONS

The following terms used in this document are those associated with HNS planning:

Acquisition and Cross-Servicing Agreement (ACSA)

An agreement designed to facilitate reciprocal logistic support between the military forces of the U.S. and designated nations to be used primarily during combined exercises, training, deployments, operations, or other cooperative efforts, and for unforeseen circumstances or exigencies in which the recipient may have a need of logistic support, supplies, and services. Payment may be by cash, replacement-in-kind, or equal-value-exchange. Such agreements do not, in and of themselves, bind either party to any particular number or monetary value of transactions.

Concept of Requirements (COR)

A COR is a general statement of HNS required by U.S. forces at a particular host nation installation or geographic area (aerial port, sea port etc). The format for a COR is included at Appendix D.

General Agreements (GA)

A GA is a bilateral international agreement negotiated between the U.S. and the host nation, normally concluded at the government-to-government level and usually signed by the U.S. Ambassador and a host nation Minister of Foreign Affairs. GAs provide the legal basis and political emphasis necessary to obtain HNS for U.S. Forces. The GA, sometimes referred to as an umbrella agreement, validates the requirement for HNS and states the host nation is willing to provide, if capable, HNS to U.S. Forces located in or transiting

through its territory. Additionally the GA establishes conditions/definitions for further negotiations and authorizes/establishes a joint planning mechanism, and a joint (bilateral) organization for the negotiation of U.S. HNS requirements. Finally, a GA provides the basis for future negotiations of implementing agreements. Host Nation A nation which receives the forces and/or supplies of allied nations and/or NATO organizations to be located on, or to operate in, or to transit through its territory.

Host Nation Support (HNS)

Civil and military assistance rendered in time of peace, crisis, or war by a host nation to allied forces and organizations which are located in or transiting through the host nation's territory.

Host Nation Support Arrangements (HNSA)

The documents which detail the support, political, legal and/or financial arrangements agreed upon by national authorities which are necessary to provide HNS. These documents may include, but are not limited to, GAs and their subordinate documents such as TAs, JLSPs, and JIPs.

Infrastructure

All building and permanent installations necessary for the support, redeployment, and operations of military forces (e.g. barracks, headquarters, airfields, communication facilities, stores, port installations, and maintenance stations.)

International Agreements

Any agreement concluded with one or more foreign governments (including their agencies or political subdivisions), or with an international organization. These agreements are signed/agreed upon by DOD civilian or military employees, or by representatives of the Department of State (DOS), or other agencies of the U.S. Government, signifying intent by both parties to be bound by international law. Definitions and guidance set forth in references A-2, A-3, and A-10 in Appendix A.

Joint Implementation Committee (JIC)

JICs are established and tasked by the JPG to carry out detailed implementation planning, including the conduct of bilateral negotiations with the host nation Territorial (or equivalent) Command representatives. This tasking occurs when the Joint Logistic Support Plan has been developed to a point where joint implementation planning can begin. JICs are formed as required by the JPG. U.S. and host nation Co-Chairmen are named in the JPG Terms of Reference (TOR) for approval by the JPG before implementation planning begins. Basic guidance on JIC membership and planning tasks will be found in the JPG TOR.

Joint Implementation Plan (JIP)

A JIP, as an extension of the Joint Logistics Support Plan, is a detailed implementing plan. JIPs provide detailed information to enable USEUCOM service components and the host nation Territorial Commands (or other responsible host nation agency) to implement HNS agreements during times of tension or war. JIPs are jointly developed and include a description of host nation support to be provided including who, what, where, when, and how support is to be provided. JIPs become an official U.S. host nation agreement when approved by the JPG. The signing authority for JIPs will be specified in the JPG TOR.

Joint Logistic Support Plan (JLSP)

JLSP further implements the General Agreements and Technical Agreements by providing procedures to be followed by U.S. Forces for requesting HNS. JLSP describes host nation support structure and identifies aerial ports of debarkation/embarkation, seaports of debarkation/embarkation, staging/marshalling areas, sea-air interface airfields and other major areas where HNS would be expected to be provided. This plan is normally signed at the military-to-military level, usually by the USEUCOM J4 and his host nation MOD/CHOD counterpart. Format is shown in Appendix C.

Joint Planning Group (JPG)

The JPG is the organization tasked to carry out HNS planning. This planning forum consists of U.S. and host nation representatives and is co-chaired by senior officer representatives from HQ USEUCOM and the host nation MOD/CHOD. It has representatives from USEUCOM Service Components, ODCs, host nation Territorial (or equivalent) Commands, and host nation military and civil departments as required. Membership will be stated in the bilaterally agreed TORs or equivalent document. NATO representatives may be invited to attend as observers with host nation concurrence. Bilateral HNS planning groups with some nations may be called a Joint Planning Commission (JPC), a Combined Logistics Committee (CLC), or Combined Steering Committee (CSC). Subcommittees may be formed and tasked to prepare functional annexes to the JLSP. Subcommittee members will consist of both U.S. and host nation planners. The subcommittee organizational structure is outlined in the JPG TOR.

Joint HNS Plans

These are procedural plans sometimes referred to as Joint Logistic Support Plans (JLSP) or Joint Lines of Communication plans. They put into effect the previously concluded levels of formal agreements/arrangements and specify the type, quantities in gross terms, locations, and timing for the

provision of HNS. Included in these plans are the detailed procedures to be followed by receiving forces and the support made available by the Host Nation. These plans are normally negotiated through a JPG and signed at the military-to-military level. Joint HNS plans are commonly divided into annexes on specialized subjects which normally correspond to the technical arrangements.

Lines of Communication (LOC)

The land, water, and air routes that connect operating military forces with one or more bases of operations, and along which supplies and reinforcement/replacements move.

Logistics

The science of planning and carrying out the movement and maintenance of forces. In its most comprehensive sense, the aspects of military operations which deal with:

- (1) Design and development, acquisition, storage, transport, distribution, maintenance, evacuation and disposition of material;
- (2) Transport of personnel;
- (3) Acquisition or construction, maintenance, operation and disposition of facilities;
- (4) Acquisition or furnishing of services; and
- (5) Medical and health service support.

Negotiation Phase

That part of the creation of a Host Nation Support Agreement involving formal negotiations with other parties to the Agreement, from the initial draft until the final draft.

Preparation Phase

That part of the creation of a Host Nation Support Agreement up to and including the initial draft, but excluding any formal negotiations with any other potential party to the Agreement.

Sending Nation

A nation requesting the use of a host nation's logistic and administrative support. May also be called "requesting nation", "reinforcing nation", "user nation", or "providing nation" depending on the particular situation.

Statement of Requirements (SOR)

SORs are descriptions of quantified HNS requirements, prepared by U.S. HNS planners in sufficient detail to enable the host nation to designate specific sites for operational locations and to permit further substantive development of the JIP. A SOR differs from a COR in the amount of detail provided. For example, a COR for civilian airfields will specify the number and preferred geographical location for the airfields. The SOR will specify the requirements for the airfields, such as runway length, capacity, etc. The format for a SOR is at Appendix E.

Technical Agreements (TAs)

TAs are subordinate to GAs and provide guidance needed for future detailed HNS planning. TA negotiations are restricted to U.S. and host nation representatives. TAs cover broad functional areas of HNS such as transportation, telecommunications, airports, facilities, construction, civil resources, medical, petroleum, and acquisition of supplies, services, and utilities. TAs further refine definitions and designate responsibilities and list the conditions, procedures, and legal and financial arrangements required to implement the GA. TAs are normally concluded at the military-to-military level and are usually signed by the DCINCEUR and his counterpart on the host nation MOD staff. TAs may be incorporated as annexes to the GA. During the negotiations phase of the TAs, technical, procedural, and financial requirements may be solicited from Component Commands.

Terms of Reference (TOR)

A TOR identifies the applicable HNS planning organization, defines duties and responsibilities, defines the interface between the various committees and subcommittees and outlines policy for implementation planning. An appendix in the TOR also identifies the current names, titles, addresses, and telephone numbers of all JPG members (including the JPG Steering Committees). The TOR will be approved by the JPG and updated as required. A TOR will be approved prior to commencement of HNS negotiations by the JPG or its subcommittees.

USEUCOM Offices of Defense Cooperation (ODCs) and Security Assistance Offices (SAOs)

These are HQ USEUCOM staff agencies and the USCINCEUR points of contact for coordination of U.S. host nation support planning and activation of lines of communication with the host nation. The ODC Logistics Agreements Officer assists the designated ECJ4 JPG Chairman in executing the decisions of the JPG. In countries with no ODCs, these duties will be carried out by the Security Assistance Office (SAO)

Wartime Host Nations Support (WHNS)

WHNS is a term used to describe Host Nation Support rendered only in times of war.

(....)

(21 NOV 1991)
UMBRELLA AGREEMENT BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KOREA
CONCERNING
WARTIME HOST NATION SUPPORT

The Government of the United States of America (U.S.) and the Government of the Republic of Korea (ROK) (hereinafter referred to as "the Parties"), Reaffirming their obligations under the Mutual Defense Treaty of October 1, 1953; Desiring to enhance the capability to defend the Korean Peninsula, in times of crisis, hostilities, or war, by facilitating the deployment of U.S. reinforcing forces and thereby improving their combat power, through Wartime Host Nation Support; Realizing that Wartime Host Nation Support, to the extent possible, will be identified, tested, and exercised for the improvement of security in the Republic of Korea; and Desiring to strengthen the close bonds of mutual interest between their two countries; Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

As used in this Agreement, the term:

- a. "Wartime Host Nation Support" (WHNS) means military and civilian resources and assistance provided by the Republic of Korea for the reception, onward movement, and sustainment of U.S. Forces in times of crisis, hostilities, or war, the provision of which may be set forth in support agreements, arrangements and plans concluded between the parties;
- b. "Unforeseen WHNS" means WHNS not included in any support agreement, arrangement or plan;
- c. "Technical Arrangement" means an arrangement between the Parties that sets forth principles and parameters for combined detailed planning for provision of WHNS in a particular functional area.

(....)

Article 2

General Responsibilities

(....)

- c. In order to enhance the combat effectiveness of U.S. Forces on the Korean Peninsula, the Republic of Korea plans to provide WHNS to the United States in accordance with this Agreement. Civilian resources which need to be mobilized will not be available until national mobilization is declared. Unforeseen WHNS will be provided according to the procedures outlined in the appropriate Technical Arrangements. Unforeseen WHNS will be supported according to Republic of Korea availability of assets and will continue until such time as the United States may fulfill the function through U.S. logistics unit deployments or by other means.
- d. For the purposes of this Agreement, the Parties will jointly determine when a crisis, hostilities, or war occurs.

(.....)

22 APRIL 1982

MSZ 1982 Ausgabe 3

Stichwörter: der freie Westen » NATO

DIE VORDERSTE FRONT GEFECHTSKLAR

Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Vereinigten Staaten von Amerika über Unterstützung durch den Aufnahmestaat in Krise oder Krieg

Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland

und

die Regierung der Vereinigten Staaten von Amerika -

eingedenk ihrer Verpflichtungen gemäß dem Nordatlantikvertrag vom 4. April

1949, in der Überzeugung, daß die Verteidigungsfähigkeit des Nordatlantischen

Bündnisses durch Unterstützung durch den Aufnahmestaat in Krise oder Krieg gestärkt wird, in der Erkenntnis, daß diese Unterstützung in Friedenszeiten soweit wie möglich erprobt und geübt werden muß.....sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

Art und Umfang der amerikanischen Verstärkungstruppen, Heranführungszeit

Die Regierung der Vereinigten Staaten von Amerika beabsichtigt, im Falle einer Krise oder eines Krieges im Einvernehmen mit der Regierung der Bundesrepublik Deutschland ihre in der Bundesrepublik Deutschland stationierten vier Divisionen und dazugehörigen fliegenden Staffeln innerhalb von zehn Tagen um sechs weitere gepanzerte, mechanisierte und Infanteriedivisionen und dazugehörige fliegende Staffeln zu verstärken, um in der Bundesrepublik Deutschland nach Möglichkeit bei Beginn oder erwartetem Beginn von Kampfhandlungen zehn Divisionen und dazugehörige fliegende Staffeln für eine erfolgreiche Vorverteidigung bereitzustellen. Für Zwecke dieses Abkommens stellen die Vertragsparteien gemeinsam fest, wann eine Krise oder ein Krieg besteht...

Artikel 2

Art und Umfang der deutschen Unterstützung

Zur Erleichterung der Unterstützung der verstärkten US-Streitkräfte und ihres zivilen Gefolges in der Bundesrepublik Deutschland beabsichtigt die Regierung der Bundesrepublik Deutschland, vorbehaltlich technischer Vereinbarungen, die zwischen dem Bundesministerium der Verteidigung der Bundesrepublik Deutschland und dem Ministerium der Verteidigung der Vereinigten Staaten von Amerika aufgrund entsprechender Durchführbarkeitsstudien geschlossen werden, der Regierung der Vereinigten Staaten von Amerika im Krisen- oder Kriegsfall zu gewähren:

1. Militärische Unterstützung durch Einheiten der Bundeswehr, wie in Anhang 1 beschrieben. Im Frieden werden diese Einheiten im allgemeinen Geräteeinheiten sein, die im Krisen- oder Kriegsfall in einer ungefähren (geschätzten) Stärke von 90000 Mann einschließlich der hierfür erforderlichen Führungs-, Versorgungs- und Ausbildungsorganisation mobilisiert werden: Diese Unterstützung erstreckt sich auf:

- a) Sicherung von Einrichtungen der US-Luftwaffe;
- b) Unterstützung von US-Luftwaffenteilen auf gemeinsamen Einsatzflugplätzen;
- c) Flugplatzinstandsetzung;
- d) Sicherung von US-Heereseinrichtungen;
- e) Transport, Umschlag und Nachschubleistungen;
- f) Abtransport von Verwundeten;
- g) Übernahme von Kriegsgefangenen;
- h) Dekontamination von Personal und Material;
- i) Eingliederung der Mitglieder des Labor Service der in der Bundesrepublik Deutschland stationierten US-Streitkräfte, die der Wehrpflicht in der Bundesrepublik unterliegen, in die zur Unterstützung der US-Streitkräfte gebildeten Einheiten der Bundeswehr.

2. Zivile Unterstützung durch:

- a) Transport von Personal, Material, Munition und Betriebsstoffen auf Schiene, Straße und Binnenwasserstraßen;
  - b) Instandhaltungs- und Instandsetzungsleistungen sowie weitere Leistungen einschließlich Materialumschlag;
  - c) Fernschreib- und Fernsprechteilnehmereinrichtungen;
  - d) Objekte für die Kriegsstationierung;
  - e) Verbrauchsmaterial und Verpflegung;
  - f) Mitwirkung bei der Deckung des Bedarfs an zivilen Arbeitskräften;
  - g) Freistellung vom Wehrdienst für Zivilbedienstete der US-Streitkräfte und der Vertragsfirmen, die für die US-Streitkräfte arbeiten;
  - h) materielle Mobilmachungsergänzung (Kraftfahrzeuge, Bau- und Depotgerät).
- (.....)

Headquarters United States European Command

(.....)

Appendix V

V-1

OFFICE OF DEFENSE COOPERATION - THE NETHERLANDS SECURITY ASSISTANCE / DEFENSE COOPERATION IN ARMAMENTS 5 YEAR PLAN

2002 - 2006

(.....)

3. Objectives and Goals

a. The ODC specific objectives and goals are:

- (1) Represent U.S. defense security assistance interests in NL.
- (2) Support cooperative arms programs.
- (3) Coordinate joint planning.

- (4) Act as liaison for DoD and U.S. Military Services.
- (5) Assist U.S. defense industry.
- (6) Provide host nation support.

Appendix V

V-4

b. The ODC objectives and goals are directly linked to USEUCOM and Embassy Mission Performance Plan objectives:

(.....)

h. Other Programs: The Logistics Agreements Officer (LAO) function completed the signing of the Acquisition and Cross servicing Agreement Implementing Agreement (ACSA-IA) in 1998. This will allow for a much smoother use of each country's resources during different types of missions. The U.S. also notified the Dutch of storage site closures in the Netherlands.

This activity will commence in 1999 and continue through the year 2000. More closures may be on the horizon. A major challenge will be the negotiation of the current General Arrangement. This bilateral document was signed in 1981 and the U.S. is aggressively pursuing negotiation of a new agreement.

TWEEDE KAMER EN REGERING

Tweede Kamer

Motie van de leden Koenders (PvdA) en Th. C. de Graaf (D66) 28 600 V – nr. 22 – 4 december 2002

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
overwegende, dat de nieuwe resolutie (nr. 1441) van de VN-Veiligheidsraad de laatste kans is voor Irak om zijn verplichtingen na te komen inzake de medewerking aan de opsporing en vernietiging van massavernietigingswapens, en spreekt over «serious consequences» bij «material breach»;
tevens overwegende, dat het allereerst aan de VN-Veiligheidsraad is om zich uit te spreken over de bevindingen van de VN-inspecteurs en een eventueel niet volledig meewerken van Irak;
spreekt uit dat verzoeken van de Verenigde Staten om bij te dragen aan de planning van militaire acties tegen Irak voorbarig zijn,
en gaat over tot de orde van de dag.

Ministeries van Buitenlandse Zaken en van Defensie

Brief aan de Tweede Kamer inzake Amerikaans verzoek om een Nederlandse bijdrage aan planning bij militair optreden in geval Irak onvoldoende meewerkt aan VN-resolutie 23432 – nr. 65 – 6 december 2002

In onze brief van 21 november jl. gaven wij kennis van het Amerikaanse verzoek aan de Nederlandse Regering om bij te dragen aan de planning ten behoeve van een mogelijk militair optreden voor het geval Irak niet of onvoldoende meewerkt aan de uitvoering van resolutie 1441 van de VN-Veiligheidsraad. Dit verzoek werd gedaan om de druk op Irak op te voeren om uitvoering te geven aan zijn verplichtingen uit hoofde van deze en voorgaande resoluties. De Regering deelde daarbij mee dat zij het verzoek ernstig neemt, en zou onderzoeken of en in hoeverre zij hieraan gevolg kan en wil geven.

Zoals U bekend spraken de staatshoofden en regeringsleiders op de NAVO-top in Praag hun volledige steun uit voor de implementatie van resolutie 1441. Irak werd opgeroepen volledig en onmiddellijk deze en andere relevante VN-Veiligheidsraadresoluties na te leven. De NAVO-bondgenoten verklaarden bij die gelegenheid dat zij de Verenigde Naties zouden steunen in het streven naleving van resolutie 1441 te verzekeren. De Amerikaanse onderminister van Defensie, de heer Wolfowitz, wees tijdens zijn bezoek aan de Noord-Atlantische Raad op 4 december jl., op mogelijkheden voor een nadere betrokkenheid van de NAVO. Hij suggereerde bij die gelegenheid gebruik te maken van NAVO-middelen en stafcapaciteit. Daarnaast wees hij op de mogelijkheid dat zich ontwikkelingen kunnen voordoen die aanleiding geven tot verzoeken om bondgenootschappelijke bijstand.

Op 5 december jl. heeft de minister van Buitenlandse Zaken een gesprek gevoerd met de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken, de heer Grossman. In het gesprek gaf de heer Grossman een toelichting op het Amerikaanse verzoek. Uit het onderhoud is andermaal gebleken dat de druk op Irak dient om te bereiken dat het voldoet aan resolutie 1441, en dat het Amerikaanse verzoek uitdrukkelijk in dat kader geplaatst dient te worden. Voorts is duidelijk geworden dat het Amerikaanse verzoek aan Nederland zich in eerste instantie richt op het verlenen van overvliegvergunningen en het faciliteren van doorvoer over het Nederlandse grondgebied, en op planning inzake ondersteunende en defensieve taken, zoals het Patriot-raketverdedigingsstelsel. Daarnaast wil de VS met Nederland in contact blijven over eventuele aanvullende bijdragen.

In het hierboven geschetste kader heeft de Regering heden besloten in beginsel positief te reageren op het Amerikaanse verzoek. Deze beginselbereidheid betreft vooralsnog alleen het verlenen van overvliegvergunningen en het faciliteren van doorvoer over het Nederlandse grondgebied, alsmede planning voor de genoemde ondersteunende en defensieve taken. Alvorens bovengenoemde beginselbereidheid wordt omgezet in een meer concreet aanbod voor planningsdoeleinden, en overgegaan wordt tot gereedstelling, dient nader overleg gevoerd te worden tussen Nederlandse en Amerikaanse militairen over de precieze modaliteiten. Een besluit tot feitelijke ter beschikkingstelling zal de Regering nemen mede op basis van een eigen oordeel

of er sprake is van zogenaamde 'material breach' door Irak. Deze beoordeling zal worden voorgelegd aan de Tweede Kamer.

De minister van Buitenlandse Zaken

De minister van Defensie

Mr. J.G. de Hoop Scheffer

Mr. A.H. Korthals

Ministeries van Defensie en van Buitenlandse Zaken

Beantwoording kamervragen van Van Bommel (SP) over Amerikaanse militaire transporten naar de Perzische Golf

731 – 4 februari 2003

Mede namens mijn collega van Buitenlandse Zaken bied ik u in bijlage de antwoorden aan op de kamervragen van het lid Van Bommel (SP) over Amerikaanse transporten naar de Perzische Golf (2020305820 d.d. 17 januari 2003).

De Minister van Defensie

Antwoorden op kamervragen van het lid Van Bommel (SP) aan de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken over "Amerikaanse militaire transporten naar de Perzische Golf" (2020305820 d.d. 17 januari 2003).

1) Kent u het bericht in de Belgische media dat momenteel Amerikaanse militaire transporten plaatsvinden vanuit Duitsland naar de haven van Antwerpen? (www.vonk.be)

Antwoord: Ja.

2) Is het waar dat deze militaire goederen per schip verder worden getransporteerd naar het gebied in de Perzische Golf? Zo ja, welke schepen betreft het en vanaf wanneer zullen deze goederen over (het Nederlandse deel van) de Westerschelde passeren? Wanneer is het einde van de transporten voorzien?

Antwoord: De bestemming van de militaire goederen is dezerzijds niet bekend. In 2003 is tot op heden één verzoek ontvangen voor de passage van een Amerikaans bevoorradingsschip (USNS Watkins; bestemming Antwerpen) van het Nederlands deel van de Westerschelde. De passage heeft eind januari plaatsgevonden. Voor dit soort transporten is geen specifieke einddatum voorzien.

3) Heeft de Nederlandse regering bijzondere maatregelen genomen om deze transporten over de Westerschelde te beschermen? Zo ja, welke maatregelen zijn dat?

Antwoord: In algemene zin worden beschermende maatregelen genomen indien na beoordeling van een verzoek tot passage de noodzaak tot bescherming wordt onderkend. In het geval van de passage van de USNS Watkins (zie vraag 2) zijn inderdaad beschermende maatregelen genomen. Om de beschermende maatregel effectief te kunnen laten zijn, wordt over de aard ervan door de Regering geen mededeling gedaan.

4) Worden er bijzondere beschermende maatregelen genomen bij het kantoor van de organisatie van deze troepentransporten, het Military Traffic Management Command (MTMC) in Capelle aan den IJssel? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Na de terroristische aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten zijn bij het MTMC aanvullende beveiligingsmaatregelen genomen. Ook over deze maatregelen kunnen om redenen genoemd onder antwoord 3 geen details worden vrijgegeven.

5) Vinden dergelijke transporten van Amerikaans militair materieel uit Duitsland nu of in de komende weken ook plaats in Nederland? Zo ja, waar en wanneer?

6) Vindt u dat Nederlands grondgebied voor een logistieke operatie via en vanaf Nederlandse bodem voor unilaterale Amerikaanse militaire operaties kan worden gebruikt? Zo ja, op basis van welk besluit?

Antwoord: In reactie op het Amerikaanse verzoek om een bijdrage te leveren aan de planning ten behoeve van een mogelijk militair optreden tegen Irak, heeft de Regering op 6 december jl. een positieve beginselbereidheid uitgesproken ten aanzien van het verlenen van overvliegvergunningen en het faciliteren van doorvoer over het Nederlandse grondgebied. Overeenkomstig de geldende afspraken voor militaire

transporten over Nederlands grondgebied hebben de VS onlangs een verzoek gedaan om in de komende maanden transporten door Nederland te laten plaatsvinden.

Ministerie van Defensie

**Brief aan de Tweede Kamer over doorvoer van Amerikaans militair materieel en personeel
23432 – nr. 84 – 17 februari 2003**

Mede namens mijn collega's van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Buitenlandse Zaken deel ik het volgende mee.

In haar brief van 6 december jl. heeft de regering de Tweede Kamer laten weten in beginsel positief te staan tegenover het Amerikaanse verzoek overvliegvergunningen te verlenen en de doorvoer over het Nederlandse grondgebied te faciliteren ten behoeve van een mogelijk militair optreden voor het geval Irak niet of onvoldoende meewerkt aan de uitvoering van resolutie 1441 van de VN-veiligheidsraad. Vervolgens is de Tweede Kamer, in het antwoord van 4 februari jl. op vragen van het kamerlid Van Bommel (SP), meegedeeld dat de Verenigde Staten, overeenkomstig de geldende afspraken voor militaire transporten over Nederlands grondgebied, een verzoek hebben gedaan in de komende maanden inderdaad transporten door Nederland te laten plaatsvinden. De regering heeft op grond van overleg met de Amerikaanse autoriteiten inmiddels laten weten hierin te bewilligen. Ook andere landen, waaronder België en Duitsland, hebben overigens positief op dergelijke verzoeken van Amerikaanse kant gereageerd.

Vanaf korte termijn zullen de Verenigde Staten gebruik maken van uiteenlopende Nederlandse faciliteiten voor de doorvoer van Amerikaans militair materieel en personeel. Nederland zal hierbij in het kader van "Host Nation Support" faciliterend optreden. Naast politie en de Koninklijke Marechaussee zullen bij de bewaking en de beveiliging van de transporten van geval tot geval Nederlandse militairen worden ingezet. Ook verricht burgerpersoneel van Defensie bij de 598th US Army Transportation Group (598 US ATTG), voorheen het "Military Transport Management Command" (MTMC), van de Amerikaanse krijgsmacht in Capelle a/d IJssel werkzaamheden op het gebied van de advisering en de begeleiding van transport en vrachtbelading ten behoeve van de Amerikaanse strijdkrachten.

Om de transporten van Amerikaans materieel en personeel in goede banen te leiden is binnen de Nederlandse overheid onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – *in casu* het Nationaal Coördinatie Centrum (NCC) – een "host nation support"-overlegstructuur met de departementen en overige betrokken instanties in het leven geroepen. Ook is sprake van nauw overleg met de Amerikaanse autoriteiten. Het Nationaal Commando (Natco) van Defensie treedt daarbij op als contactpunt voor de Amerikaanse krijgsmacht. Om zwaarwegende veiligheidsredenen zullen vooraf geen mededelingen worden gedaan over het tijdstip waarop en de route waarlangs Amerikaans militair materieel en personeel over Nederlands grondgebied worden vervoerd.

De Minister van Defensie

Ministeries van Defensie, van Buitenlandse Zaken en van Binnenlandse Zaken

**Beantwoording kamervragen van Van Bommel en Van Velzen (SP) over het mogelijk verscheppen van militaire goederen via de haven van Rotterdam
798 – 18 februari 2003**

Mede namens de ministers van Buitenlandse Zaken en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden bied ik u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van de leden Van Bommel en Van Velzen (beiden SP) over het mogelijk verscheppen van militaire goederen via de haven van Rotterdam.

De Minister van Defensie H.G.J. Kamp

1. Is het waar dat momenteel Britse en Amerikaanse militaire goederen via de haven van Rotterdam worden verscheept naar het Midden-Oosten ten behoeve van een dreigende oorlog tegen Irak?

Antwoord: Momenteel worden Amerikaanse militaire goederen over Nederlands grondgebied vervoerd met het oog op het opvoeren van de militaire druk op Irak opdat het volledig meewerkt aan de uitvoering van resolutie 1441 van de VN-Veiligheidsraad. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de haven van Rotterdam. Om veiligheidsredenen worden vooraf geen mededelingen gedaan over het tijdstip waarop en de

route waarlangs dergelijke transporten worden uitgevoerd. Er worden op dit ogenblik in het kader van de militaire voorbereidingen omtrent Irak overigens geen Britse militaire goederen over Nederlands grondgebied vervoerd.

2. Is het waar dat dit vervoer georganiseerd wordt met behulp van Nederlandse particuliere ondernemingen? Zo ja, welke? Is het waar dat het ministerie van Defensie niet op hoogte is van deze transporten?

Antwoord: Ja. Het gaat onder meer om het railtransportbedrijf Railion. Defensie is van alle transporten op de hoogte.

3. Welke juridische basis ligt aan deze transporten ten grondslag?

Antwoord: De Verenigde Staten hebben, overeenkomstig de daarvoor geldende afspraken in het kader van "host nation support", Nederland gevraagd de doorvoer van Amerikaans militair materieel en personeel te faciliteren. De regering heeft hiermee ingestemd (zie mijn brief van 17 februari jl.), nadat zij hiertoe al eerder een beginselbereidheid had uitgesproken (zie brief van 6 december jl.). Hoewel het gaat om een politiek besluit in antwoord op een Amerikaans verzoek, moet het besluit van de regering uitdrukkelijk worden geplaatst in het kader van het uitgebreide stelsel van samenwerking en wederzijdse hulp dat tussen bondgenoten tot stand is gekomen in het kader van het Noord-Atlantische Verdrag van 1949. Dit stelsel berust op uiteenlopende verdragen en ongeschreven, gewoonterechtelijke normen. Ook andere landen, waaronder België en Duitsland, hebben om die reden ingestemd met soortgelijke Amerikaanse verzoeken.

4. Heeft Nederland evenals België een bilaterale overeenkomst met de Verenigde Staten gesloten over het transport van troepen en militair materieel? Zo ja, wanneer is dit gebeurd, hoe luidt de tekst en is deze overeenkomst ooit voorgelegd aan het parlement? Indien nee, waarom niet?

6. Spreekt de Host Nation Support overeenkomst van de VS van "for use in crisis, transition to war, and wartime"? Is deze overeenkomst met deze bewoordingen met Nederland overeengekomen?

8. Hoe beschrijft u de situatie waarin Nederland zich op dit moment bevindt? Is dit crisis, overgang naar oorlog of oorlog? Indien geen van de drie typeringen geldt, waarom staat u dan militaire transporten toe?

Antwoord: Tussen Nederland en de Verenigde Staten bestaat een bilaterale overeenkomst over het transport van troepen en militair materieel. Zowel deze overeenkomst als de bijbehorende regelingen en nadere overeenkomsten zijn geheim. Volgens artikel 7, onder d., van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen worden dergelijke documenten niet ter goedkeuring aan het parlement voorgelegd.

5. Heeft Nederland een dergelijke overeenkomst ook met Groot-Brittannië of andere landen gesloten?

7. Is een dergelijke Host Nation Support-overeenkomst ook met Groot-Brittannië gesloten? Zo nee, op welke basis geschieden de transporten van het Britse leger over het Nederlands grondgebied?

Antwoord: Ja. Er vinden overigens momenteel, zoals gezegd, geen andere transporten in het kader van "host nation support" plaats dan die van de Verenigde Staten.

Ministerie van Defensie

Brief aan de Tweede Kamer over de doorvoer van Amerikaans militair materieel en persoon ("host nation support")

23432 – nr. 86 – 19 februari 2003

Tijdens de regeling van de werkzaamheden is de regering gevraagd naar de relatie tussen de brief van 17 februari jl. over de doorvoer van Amerikaans militair materieel en personeel over Nederlands grondgebied en de brief van 6 december jl. over het antwoord van de regering op het Amerikaanse verzoeken in het kader van het opvoeren van de militaire druk op Irak om uitvoering te geven aan resolutie 1441 van de VN-Veiligheidsraad. Mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, deel ik u daarover het volgende mee. Op 21 november jl. lichtte de regering u in over het verzoek van de Verenigde Staten aan Nederland om een bijdrage aan de planning ten behoeve van een mogelijk militair optreden voor het geval Irak niet of onvoldoende meewerkt aan de uitvoering van resolutie 1441. Op 6 december jl. deelde de regering vervolgens mee dat zij besloten heeft in beginsel positief te reageren op dit algemene Amerikaanse verzoek. In dat verband verklaarde zij zich onder meer in beginsel bereid overvliegvergunningen te verlenen en de doorvoer van Amerikaans materieel en personeel over het Nederlandse grondgebied te faciliteren. Op dat moment was nog geen sprake van specifieke verzoeken. In het antwoord van 4 februari jl. op vragen van het lid Van Bommel (SP) is meegedeeld dat de Verenigde Staten, overeenkomstig de voor militaire transporten over

Nederlands grondgebied geldende afspraken, een verzoek hebben gedaan de komende maanden inderdaad transporten door Nederland te laten plaatsvinden. In de brief van 17 februari jl. liet de regering weten dat zij hiermee heeft ingestemd in het licht van de al op 6 december uitgesproken beginselbereidheid. Overigens is artikel 100 van de Grondwet in geen enkel geval van toepassing op besluiten over de doorvoer over Nederlands grondgebied van militair materieel of personeel van andere landen.

Tweede Kamer

**Motie van de leden Van Bommel (SP) en Karimi (GroenLinks)
23432 – nr. 87 – 19 februari 2003**

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
constaterende, dat medewerkers van Nederlandse ondernemingen en overheidsinstellingen die betrokken zijn bij Amerikaanse wapen- en troepentransporten, gewetensbezwaren kunnen hebben tegen medewerking daaraan;
constaterende, dat het beginsel van de gewetensvrijheid in internationale verdragen is erkend;
constaterende, dat in het rapport De ambtenaar met gewetensbezwaren van een interdepartementale ambtelijke werkgroep uit 1983 geoordeeld wordt «dat een gewetensovertuiging niet te licht tot uitsluiting van iemand uit de openbare dienst mag leiden»;
constaterende, dat jurisprudentie de rechter de mogelijkheid geeft ieder geval van gewetensbezwaren te beoordelen;
verzoekt de regering geen sancties te nemen tegen gewetensbezwaarde ambtenaren die niet willen meewerken aan de wapen- en troepentransporten en hen vervangend werk aan te bieden,
en gaat over tot de orde van de dag.

Tweede Kamer

**TK 47-3165
20 februari 2003**

In stemming komt de motie-Van Bommel/Karimi (23432, nr. 87).
De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

MOGELIJK AMERIKAANS KERNWAPENGEBRUIK TEGEN IRAK

Los Angeles Times

U.S. Weighs Tactical Nuclear Strike on Iraq

For what one defense analyst says is a worst-case scenario, planners are studying the use of atomic bombs on deeply buried targets

By Paul Richter, Times Staff Writer – 25 januari 2003

WASHINGTON -- As the Pentagon continues a highly visible buildup of troops and weapons in the Persian Gulf, it is also quietly preparing for the possible use of nuclear weapons in a war against Iraq, according to a report by a defense analyst.

Although they consider such a strike unlikely, military planners have been actively studying lists of potential targets and considering options, including the possible use of so-called bunker-buster nuclear weapons against deeply buried military targets, says analyst William M. Arkin, who writes a regular column on defense matters for The Times.

Military officials have been focusing their planning on the use of tactical nuclear arms in retaliation for a strike by the Iraqis with chemical or biological weapons, or to preempt one, Arkin says. His report, based on interviews and a review of official documents, appears in a column that will be published in The Times on Sunday.

Administration officials believe that in some circumstances, nuclear arms may offer the only way to destroy deeply buried targets that may contain unconventional weapons that could kill thousands.

Some officials have argued that the blast and radiation effects of such strikes would be limited. But that is in dispute. Critics contend that a bunker-buster strike could involve a huge radiation release and dangerous blast damage. They also say that use of a nuclear weapon in such circumstances would encourage other nuclear-armed countries to consider using such weapons in more kinds of situations and would badly undermine the half-century effort to contain the spread of nuclear arms.

Although it may be highly unlikely that the Bush administration would authorize the use of such weapons in Iraq -- Arkin describes that as a worst-case scenario -- the mere disclosure of its planning contingencies could stiffen the opposition of France, Germany and Middle East nations to an invasion of Iraq.

"If the United States dropped a bomb on an Arab country, it might be a military success, but it would be a diplomatic, political and strategic disaster," said Joseph Cirincione, director of nonproliferation studies at the Carnegie Endowment for International Peace in Washington.

He said there is a danger of the misuse of a nuclear weapon in Iraq because of the chance that "somebody could be seduced into the mistaken idea that you could use a nuclear weapon with minimal collateral damage and political damage."

In the last year, Bush administration officials have repeatedly made clear that they want to be better prepared to consider the nuclear option against the threat of "weapons of mass destruction" in the hands of terrorists and rogue nations. The current planning, as reported by Arkin, offers a concrete example of their determination to follow through on this pledge.

Arkin also says that the Pentagon has changed the bureaucratic oversight of nuclear weapons so that they are no longer treated as a special category of arms but are grouped with conventional military options.

A White House spokesman declined to comment Friday on Arkin's report, except to say that "the United States reserves the right to defend itself and its allies by whatever means necessary."

Consideration of the nuclear option has defenders.

David J. Smith, an arms control negotiator in the first Bush administration, said presidents would consider using such a weapon only "in terribly ugly situations where there are no easy ways out. If there's a threat that could involve huge numbers of American lives, I as a citizen would want the president to consider that option."

Smith defended the current administration's more assertive public pronouncements on the subject, saying that weapons have a deterrent value only "if the other guy really believes you might use them."

Other administrations have warned that they might use nuclear weapons in circumstances short of an all-out atomic war.

In January 1991, before the Persian Gulf War, Secretary of State James A. Baker III warned Iraqi diplomat Tarik Aziz in a letter that the American people would "demand the strongest possible response" to a use of

chemical or biological weapons. The Clinton administration made a similar warning to the Libyans regarding the threat from a chemical plant.

But officials of this administration have placed greater emphasis on such possibilities and have stated that preemptive strikes may sometimes be needed to safeguard Americans against adversaries who cannot be deterred, such as terrorists, or against dictators, such as Saddam Hussein.

Instead of making such a warning from time to time as threats arise, the Bush administration "has set it out as a general principle, and backed it up by explaining what has changed in the world," Smith said.

In a policy statement issued only last month, the White House said the United States "will continue to make clear that it reserves the right to respond with overwhelming force -- including through resort to all of our options -- to the use of weapons of mass destruction against the United States."

One year ago, the administration completed a classified Nuclear Posture Review that said nuclear weapons should be considered against targets able to withstand conventional attack; in retaliation for an attack with nuclear, chemical or biological weapons; or "in the event of surprising military developments." And it identified seven countries -- China, Russia, Iraq, North Korea, Iran, Libya and Syria -- as possible targets.

The same report called on the government to develop smaller nuclear weapons for possible use in some battlefield situations. Both the United States and Russia already have stockpiles of such tactical weapons, which are often small enough to be carried by one or two people yet can exceed the power of the bomb that destroyed Hiroshima, Japan, in World War II.

The administration has since been pushing Congress to pay for a study of how to build a smaller, more effective version of a 6-year-old nuclear bunker-buster bomb called the B-61 Mod 11. Critics maintain that the administration's eagerness for this study shows officials' desire to move toward building new weapons and to end the decade-old voluntary freeze on nuclear testing.

The B-61 is considered ineffective because it can burrow only 20 feet before detonating. The increasingly sophisticated underground command posts and weapon storage facilities being built by some countries are far deeper than that. And the closer to the surface a nuclear device explodes, the greater the risk of the spread of radiation.

The reported yield of B-61 devices in U.S. inventory varies from less than 1 kiloton of TNT to more than 350. The Hiroshima bomb was 20 kilotons.

Discussion of new weapons has set off a heated argument among experts on the value and effects of smaller-yield nuclear weapons.

Some Pentagon officials contend that the nation could develop nuclear weapons that could burrow deep enough to destroy hardened targets. But some independent physicists have argued that such a device would barely penetrate the surface while blowing out huge amounts of radioactive dirt that would pollute the region around it with a deadly fallout.

Wade Boese of the Arms Control Assn. in Washington said there is no evidence that conventional arms wouldn't be just as effective in reaching deeply buried targets.

Los Angeles Times

The Nuclear Option in Iraq

The U.S. has lowered the bar for using the ultimate weapon.

By William M. Arkin – 26 januari 2003

WASHINGTON -- One year after President Bush labeled Iraq, Iran and North Korea the "axis of evil," the United States is thinking about the unthinkable: It is preparing for the possible use of nuclear weapons against Iraq.

At the U.S. Strategic Command (STRATCOM) in Omaha and inside planning cells of the Joint Chiefs of Staff, target lists are being scrutinized, options are being pondered and procedures are being tested to give nuclear armaments a role in the new U.S. doctrine of "preemption."

According to multiple sources close to the process, the current planning focuses on two possible roles for nuclear weapons:

- attacking Iraqi facilities located so deep underground that they might be impervious to conventional explosives;
- thwarting Iraq's use of weapons of mass destruction.

Nuclear weapons have, since they were first created, been part of the arsenal discussed by war planners. But the Bush administration's decision to actively plan for possible preemptive use of such weapons, especially as

so-called bunker busters, against Iraq represents a significant lowering of the nuclear threshold. It rewrites the ground rules of nuclear combat in the name of fighting terrorism.

It also moves nuclear weapons out of their long-established special category and lumps them in with all the other military options -- from psychological warfare, covert operations and Special Forces to air power in all its other forms.

For the United States to lower the nuclear threshold and break down the firewall separating nuclear weapons from everything else is unsettling for at least three reasons.

First, if the United States lowers the nuclear threshold -- even as a possibility -- it raises the likelihood that other nations will lower their own thresholds and employ nuclear weapons in situations where they simply need a stronger military punch. Until now, the United States has reserved nuclear weapons for retaliation against nuclear attacks or immediate threats to national survival, a standard tacitly but widely accepted around the world. If the president believes that Iraqi President Saddam Hussein poses that kind of danger to the United States, he has failed to convince the world -- and many U.S. citizens.

Second, the move toward thinking of nuclear weapons as just one more option among many comes at a time when technology is offering a host of better choices. Increasingly, the U.S. military has the capability of disabling underground bases or destroying biological and chemical weapons without uncorking the nuclear bottle, through a combination of sophisticated airpower, special operations and such 21st century capabilities as high-powered microwave weapons and cyber warfare.

Third, there are dangers in concentrating the revision of nuclear policy within a single military command, STRATCOM, which until now has been focused strictly on strategic -- not policy -- issues of nuclear combat. Command staff members have unrivaled expertise in the usage and effects of nuclear weapons, but their expertise does not extend to the whys of weapons usage.

Entrusting major policy reviews to tightly controlled, secret organizations inside the Pentagon is a hallmark of Defense Secretary Donald H. Rumsfeld's tenure. Doing so streamlines decision-making and encourages new thinking, advocates say.

But it also bypasses dissenters, many of whom are those in the armed services with the most knowledge and the deepest experience with the issues. The Bush inner circle is known to be a tight bunch, prone to "group think" about Iraq and uninterested in having its assumptions challenged. But there are opinions they need to hear. While most military officers seem to consider the likelihood of our using nuclear weapons in Iraq to be low, they worry about the increased importance placed on them and about the contradictions inherent in contemplating the use of nuclear weapons for the purpose of eliminating weapons of mass destruction.

The administration's interest in nuclear contingency plans stems from its deeply held conviction that the United States must act against Iraq because of a new and more dangerous terrorist threat involving weapons of mass destruction.

"The gravest danger our nation faces lies at the crossroads of radicalism and technology," Bush declared in the introduction to his national security strategy, issued last fall. It said enemies of the United States "have openly declared that they are seeking weapons of mass destruction."

In May, Bush signed National Security Presidential Directive 17, officially confirming the doctrine of preemptively thwarting any potential use of weapons of mass destruction.

"U.S. military and appropriate civilian agencies must possess the full range of operational capabilities to counter the threat and use of WMD," the president reiterated last December in his National Strategy to Combat Weapons of Mass Destruction.

The current nuclear planning, revealed in interviews with military officers and described in documents reviewed by the Los Angeles Times, is being carried out at STRATCOM's Omaha headquarters, among small teams in Washington and at Vice President Dick Cheney's "undisclosed location" in Pennsylvania.

The command, previously responsible for nuclear weapons alone, has seen its responsibilities mushroom. On Dec. 11, the Defense secretary sent Bush a memorandum asking for authority to place Adm. James O. Ellis Jr., the STRATCOM commander, in charge of the full range of "strategic" warfare options to combat terrorist states and organizations.

The memo, obtained by The Times, recommended assigning all responsibilities for dealing with foreign weapons of mass destruction, including "global strike; integrated missile defense; [and] information operations" to STRATCOM. That innocuous-seeming description of responsibilities covers enormous ground, bringing everything from the use of nuclear weapons to nonnuclear strikes to covert and special operations to cyber warfare and "strategic deception" under the purview of nuclear warriors.

Earlier this month, Bush approved Rumsfeld's proposal. On the surface, these new assignments give the command a broader set of tools to avoid nuclear escalation. In reality, they open the door much wider to contemplating American use of nuclear weapons. The use of biological or chemical weapons against the U.S. military could be seen as worthy of the same response as a Russian nuclear attack. If Iraq were to use

biological or chemical weapons during a war with the United States, it could have tragic consequences, but it would not alter the war's outcome. Our use of nuclear weapons to defeat Hussein, on the other hand, has the potential to create a political and global disaster, one that would forever pit the Arab and Islamic world against us.

How great a change these steps represent are revealed in the fact that STRATCOM owes its existence to previous post-Cold War policymakers who considered it vital to erect a great firewall between nuclear and conventional forces.

Now, with almost no discussion inside the Pentagon or in public, Rumsfeld and the Bush White House are tearing that firewall down. Instead of separating nuclear and conventional weapons, Rumsfeld is merging them in one command structure with a disturbingly simple mission: "If you can find that time-critical, key terrorist target or that weapons-of-mass-destruction stockpile, and you have minutes rather than hours or days to deal with it, how do you reach out and negate that threat to our nation half a world away?" Ellis asked in December.

The rapid transformation of Ellis' command reveals his answer to that rhetorical question. Since 9/11, Ellis and his command have been bombarded with new demands and responsibilities. First, the Pentagon's nuclear posture review, signed by Rumsfeld in December 2001 and issued in final form in early 2002, directed the military to reinvigorate its nuclear capability. STRATCOM was to play a leading role in that reinvigoration.

Among other things, the still-classified posture review said, "nuclear weapons could be employed against targets able to withstand nonnuclear attack (for example, deep underground bunkers or bioweapon facilities)." The review called upon the military to develop "deliberate pre-planned and practiced missions" to attack WMD facilities, even if an enemy did not use nuclear weapons first against the United States or its allies.

According to STRATCOM documents and briefings, its newly created Theater Planning Activity has now taken on all aspects of assessing chemical, biological, and nuclear weapons facilities worldwide. Planners have focused intelligence gathering and analysis on seven priority target nations (the "axis of evil" nations along with Syria, Libya, China and Russia) and have completed a detailed analysis of intelligence data available on all suspect sites.

According to U.S. Central Command sources, a "Theater Nuclear Planning Document" for Iraq has been prepared for the administration and Central Command.

What worries many senior officials in the armed forces is not that the United States has a vast array of weapons or contingency plans for using them. The danger is that nuclear weapons -- locked away in a Pandora's box for more than half a century -- are being taken out of that lockbox and put on the shelf with everything else. While Pentagon leaders insist that does not mean they take nuclear weapons lightly, critics fear that removing the firewall and adding nuclear weapons to the normal option ladder makes their use more likely -- especially under a policy of preemption that says Washington alone will decide when to strike.

To make such a doctrine encompass nuclear weapons is to embrace a view that, sooner or later, will spread beyond the moral capitals of Washington and London to New Delhi and Islamabad, to Pyongyang and Baghdad, Beijing, Tel Aviv and to every nuclear nation of the future.

If that happens, the world will have become infinitely more dangerous than it was two years ago, when George W. Bush took the presidential oath of office.

William M. Arkin is a military affairs analyst who writes regularly for Opinion.

Tweede Kamer

Motie van het lid Van Bommel (SP) 23432 – nr. 88 – 19 februari 2003

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
constaterende, dat de Verenigde Staten in hun nieuwe politiek-militaire doctrine een preventieve aanval met alle denkbare middelen inclusief het kernwapen hebben opgenomen;
constaterende, dat het gebruik van kernwapens in een dreigende oorlog tegen Irak door de Verenigde Staten reeds is gesuggereerd;
verzoekt de regering, de overweging tot gebruik van kernwapens in een eventuele oorlog tegen Irak af te keuren en de Amerikaanse regering daarvan op de hoogte te brengen,
en gaat over tot de orde van de dag.

Tweede Kamer

TK 47-3165

20 februari 2003

In stemming komt de motie-Van Bommel (23432, nr. 88).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

CITATEN

China

Tang Jiaxuan, Minister van Buitenlandse Zaken: “China believes the inspection process is working and that inspectors should continue to be given the time they need. Only when we go along the line of political settlement can we truly live up to the trust and hope the international community places in the Security Council.”

(BBC News, In quotes: Security Council reaction, 14 februari 2003)

Duitsland

Joschka Fischer, Minister van Buitenlandse Zaken: “Trotz aller Schwierigkeiten waren die Anstrengungen der VN zur Abrüstung des Irak in der Vergangenheit nicht erfolglos. Die Inspektoren haben in den 90er Jahren mehr Kapazitäten an Massenvernichtungswaffen zerstören können als dies im Golfkrieg geschah. Das Bedrohungspotenzial des Irak für die Region konnte so deutlich reduziert werden.

Die heutigen Grundlagen für die Inspektionen finden sich in den Resolutionen 1284 und 1441. Die Waffeninspektoren von UNMOVIC und IAEO haben weitergehende Vollmachten als je zuvor. Sie müssen eine echte Chance und die dafür notwendige Zeit erhalten, um ihre Möglichkeiten voll zu nutzen. [...]

Die Gefahren einer Militäraktion und ihrer Folgen stehen uns allen vor Augen. Deshalb müssen wir gerade angesichts der Wirksamkeit der Arbeit der Inspektoren weiter nach einer friedlichen Lösung der Krise suchen. In der Welt des 21. Jahrhunderts kommt den Vereinten Nationen für Konfliktprävention, Krisenmanagement und Friedenskonsolidierung ("peace building") die Schlüsselrolle zu.”

(Rede von Bundesaußenminister Fischer im Rahmen der öffentlichen Sitzung des Sicherheitsrats der Vereinten Nationen in New York über die Situation im Irak am 5. Februar 2003)

Joschka Fischer, Minister van Buitenlandse Zaken: “Alle zur Verfügung stehenden Mittel zur friedlichen Beilegung der Irak-Krise müssen ausgeschöpft werden. Notwendige Entscheidungen hat ausschließlich der Sicherheitsrat zu treffen. Er bleibt dafür das einzige international legitimierte Gremium.

Ein Militärschlag würde neben den schlimmen humanitären Folgen vor allem die Stabilität einer spannungsgeladenen Region gefährden. Die Konsequenzen für den Nahen und Mittleren Osten könnten fatal sein.

Die Resolution 1441 enthält keinen Automatismus zur Anwendung militärischer Gewalt. Alle Alternativen müssen ausgeschöpft werden. Das haben die Regierungen Russlands, Frankreichs und Deutschlands in einer gemeinsamen Erklärung am letzten Montag noch einmal bekräftigt. Die Diplomatie ist noch nicht am Ende.”

(Bundesregierung, Rede von Bundesaußenminister Fischer im Sicherheitsrat der Vereinten Nationen in New York am 14. Februar 2003 zur Lage in Irak/Kuwait, 14 februari 2003)

Duitsland, Frankrijk en Rusland

Gezamenlijke verklaring: “Russland, Deutschland und Frankreich, die sich eng abstimmen, bekräftigen, dass die Entwaffnung des Irak gemäß den seit der Resolution 687 verabschiedeten einschlägigen UN-Resolutionen das gemeinsame Ziel der internationalen Gemeinschaft darstellt und sie möglichst rasch zum Abschluss gebracht werden muss.

Es gibt eine Debatte darüber, wie dies erreicht werden kann. Diese Debatte muss im Geist der Freundschaft und des Respekts, der unsere Beziehungen zu den Vereinigten Staaten und anderen Ländern kennzeichnet, fortgesetzt werden. Jeder Lösung müssen die Grundsätze der Charta der Vereinten Nationen zugrunde liegen, an die Kofi Annan kürzlich erinnert hat.

Die vom Sicherheitsrat einstimmig verabschiedete Resolution 1441 bietet einen Rahmen, dessen Möglichkeiten noch nicht voll und ganz ausgeschöpft sind.

Die von der UNMOVIC und der IAEO durchgeführten Waffeninspektionen haben bereits zu Ergebnissen geführt. Russland, Deutschland und Frankreich befürworten die Fortsetzung der Inspektionen und eine substanzielle Aufstockung ihrer menschlichen und technischen Kapazitäten mit allen Mitteln und in Abstimmung mit den Inspektoren im Rahmen der Resolution 1441.

Es gibt noch eine Alternative zum Krieg. Der Einsatz von Gewalt kann nur ein letztes Mittel darstellen. Russland, Deutschland und Frankreich sind entschlossen, der friedlichen Entwaffnung des Irak alle Chancen zu geben.

Damit die Inspektionen friedlich abgeschlossen werden können, muss der Irak mit der UNMOVIC und der IAEO aktiv zusammenarbeiten. Der Irak muss seiner Verantwortung in vollem Umfang nachkommen. Russland, Deutschland und Frankreich stellen fest, dass die von ihnen vertretene Position sich mit derjenigen einer Vielzahl von Ländern deckt, insbesondere innerhalb des Sicherheitsrates.”
(Bundesregierung, Es gibt noch eine Alternative zum Krieg, 10 februari 2003)

Europese Unie

“The European Council held an extraordinary meeting to discuss the crisis over Iraq. Its members also met with the UN Secretary General Kofi Annan and the President of the European Parliament, Pat Cox.

We reaffirm the conclusions of the GAERC of 27 January and the terms of the public demarche of 4 February 2003 to Iraq which remain valid.

The way the unfolding of the situation in Iraq will be handled will have an important impact on the world in the next decades. In particular, we are determined to deal effectively with the threat of proliferation of weapons of mass destruction.

We are committed to the United Nations remaining at the centre of the international order. We recognise that the primary responsibility for dealing with Iraqi disarmament lies with the Security Council. We pledge our full support to the Council in discharging its responsibilities.

The Union’s objective for Iraq remains full and effective disarmament in accordance with the relevant UNSC resolutions, in particular resolution 1441. We want to achieve this peacefully. It is clear that this is what the people of Europe want.

War is not inevitable. Force should be used only as a last resort. It is for the Iraqi regime to end this crisis by complying with the demands of the Security Council.

We reiterate our full support for the ongoing work of the UN inspectors. They must be given the time and resources that the UN Security Council believes they need. However, inspections cannot continue indefinitely in the absence of full Iraqi cooperation. This must include the provision of all the additional and specific information on the issues that have been raised in the inspectors’ reports.

Baghdad should have no illusions: it must disarm and cooperate immediately and fully. Iraq has a final opportunity to resolve the crisis peacefully. The Iraqi regime alone will be responsible for the consequences if it continues to flout the will of the international community and does not take this last chance.

We recognise that the unity and firmness of the international community, as expressed in the unanimous adoption of resolution 1441, and the military build-up have been essential in obtaining the return of the inspectors. These factors will remain essential if we are to achieve the full cooperation we seek.

We will work with the Arab countries and The League of Arab Nations. We will encourage them, separately and jointly, to bring home to Saddam Hussein the extreme danger of miscalculation of the situation and the need for full compliance with resolution 1441. We support Turkey’s regional initiatives with the neighbours of Iraq and Egypt.

In this regional context, the European Union reiterates its firm belief in the need to invigorate the peace process in the Middle East and to resolve the Israeli-Palestinian conflict. We continue to support early implementation of the roadmap endorsed by the Quartet. Terror and violence must end. So must settlement activity. Palestinian reforms must be speeded up and, in this respect, President Arafat’s statement that he will appoint a Prime Minister is a welcome step in the right direction.

The unity of the international community is vital in dealing with these problems. We are committed to working with all our partners, especially the United States, for the disarmament of Iraq, for peace and stability in the region and for a decent future for all its people.

(Conclusions of the European Council, 17 februari 2003)

Frankrijk

Dominique de Villepin, Minister van Buitenlandse Zaken: “The use of force against Iraq is not justified today; there is an alternative to war, and that is to disarm Iraq through inspections. [...] Let us give the UN weapons inspectors time. A premature recourse to the military option would have heavy consequences. No-one can assert today that the path of war will be shorter than that of the inspections. No-one can claim either that it might lead to a safer, more just and more stable world, for war is always the sanction of failure.”

(BBC News, In quotes: Security Council reaction, 14 februari 2003)

Jacques Chirac, President: “There is a problem—the probable possession of weapons of mass destruction by an uncontrollable country, Iraq. The international community is right to be disturbed by this situation, and it’s

right in having decided Iraq should be disarmed. The inspections began, and naturally it is a long and difficult job. We have to give the inspectors time to do it. And probably—and this is France's view—we have to reinforce their capacities, especially those of aerial surveillance. For the moment, nothing allows us to say inspections don't work.”

(Time Magazine, France is not a pacifist country, 16 februari 2003)

Jacques Chirac, President: “There is no need for a second (Security Council) resolution today, which France would have no choice but to oppose.”

(Guardian, Chirac pledges to veto new resolution, 18 februari 2003)

IAEA

Mohamed ElBaradei, Secretaris-Generaal: “We have to date found no evidence of ongoing prohibited nuclear or nuclear-related activities in Iraq. However, as I have just indicated, a number of issues are still under investigation and we are not yet in a position to reach a conclusion about them, although we are moving forward with regard to some of them.”

(BBC News, Key points: UN inspectors' report, 14 februari 2003)

NAVO

George Robertson, Secretaris-Generaal: “I constantly criticize people in the European part of NATO for allowing public opinion to go in an anti-American way, which is a betrayal of the steadfast links that the Americans have had with Europe and, indeed, the role played in liberating Europe by the United States [...] That anti-Americanism is, I think, profoundly damaging and corrosive and needs to be condemned by all decent people.

(American Forces Press Service, 21 februari 2003)

Nederland

Henk Kamp, Minister van Defensie: “In haar brief van 6 december jl. heeft de regering de Tweede Kamer laten weten in beginsel positief te staan tegenover het Amerikaanse verzoek overvliegvergunningen te verlenen en de doorvoer over het Nederlandse grondgebied te faciliteren ten behoeve van een mogelijk militair optreden voor het geval Irak niet of onvoldoende meewerkt aan de uitvoering van resolutie 1441 van de VN-veiligheidsraad. Vervolgens is de Tweede Kamer, in het antwoord van 4 februari jl. op vragen van het kamerlid Van Bommel (SP), meegedeeld dat de Verenigde Staten, overeenkomstig de geldende afspraken voor militaire transporten over Nederlands grondgebied, een verzoek hebben gedaan in de komende maanden inderdaad transporten door Nederland te laten plaatsvinden. De regering heeft op grond van overleg met de Amerikaanse autoriteiten inmiddels laten weten hierin te bewilligen. Ook andere landen, waaronder België en Duitsland, hebben overigens positief op dergelijke verzoeken van Amerikaanse kant gereageerd.”

(Ministerie van Defensie, Brief aan de Tweede Kamer, 17 februari 2003)

Wouter Bos, fractievoorzitter PvdA: “Nederland kan niet anders dan meewerken [met Amerikaanse militaire transporten]. Dat past binnen de afspraken in het bondgenootschappen.”

(ANP, Militaire VS-transporten naar Rotterdam op weg, 17 februari 2003)

Mient-Jan Faber, secretaris IKV: “De meeste mensen [in Noord-Irak] voelen dat een eventuele oorlog niet tegen het Iraakse volk, maar tegen het regime is gericht. [...] Er is in dat land [Irak] zo ontzettend veel aan de hand. De bevolking leeft nu al twintig, dertig jaar in een soort oorlogssituatie. Zij moeten daarvan verlost worden.”

(ANP, ‘Hoop overheerst in Irak’, 23 februari 2003)

Rusland

--*-Vladimir Putin, President: “We are convinced that efforts for a peaceful resolution of the situation regarding Iraq should be persistently continued.”

(Guardian, US fury at European peace plan, 10 februari 2003)

Igor Ivanov, Minister van Buitenlandse Zaken: “[The inspectors' reports] have shown very clearly that in Iraq a unique potential has been established in these areas of inspection and monitoring. [...] The inspectors must continue their inspections. [...] Force can be resorted to, but only when all other remedies have been exhausted. We have not yet reached that point.”

(BBC News, In quotes: Security Council reaction, 14 februari 2003)

UNMOVIC

Hans Blix, Chief UN weapons inspector: “The movement of munitions at the site [reported by the US] could just as easily have been a routine activity as a movement of proscribed munitions in anticipation of an imminent inspection.”

(BBC News, Key points: UN inspectors' report, 14 februari 2003)

Verenigd Koninkrijk

Tony Blair, Premier: “Dr Blix reported to the UN yesterday and there will be more time given to inspections. He will report again on 28 February. But let no one forget two things. To anyone familiar with Saddam's tactics of deception and evasion, there is a weary sense of déjà vu. As ever, at the last minute, concessions are made. And as ever, it is the long finger that is directing them. The concessions are suspect. Unfortunately the weapons are real. [...]”

The time needed is not the time it takes the inspectors to discover the weapons. They are not a detective agency. We played that game for years in the 1990s. The time is the time necessary to make a judgment: is Saddam prepared to co-operate fully or not. If he is, the inspectors can take as much time as they want. If he is not, if this is a repeat of the 1990s - and I believe it is - then let us be under no doubt what is at stake.”

(Speech Labour-congres, Glasgow, 15 februari 2002)

Charles Kennedy, leider Liberal Democrats: “Given the evidence we heard yesterday in New York from Dr Blix, there can be, as we stand, no just or moral case for war against Iraq.”

(Speech anti-oorlogsdemonstratie, Londen, 15 februari 2002)

Verenigde Naties

Kofi Annan, Secretaris-Generaal: “That second resolution, may be it is necessary but the council will have to determine when that resolution will be passed. Yes I think a second resolution, following through on the conditions of 1441, is necessary, yes.”

(Abu Dhabi Television, Interview with Kofi Annan, 14 februari 2003)

Verenigde Staten

Colin Powell, Secretary of State: “At that point the Council is going to have to start to come together and make a judgment as to what next steps should be. And I do not think next steps should be 'let us send in more inspectors to be stiffed by the Iraqis. [...]”

[If the UN does not act] then it would be necessary for the United States to act with a willing coalition. And there are many nations that have stepped forward. You saw the statement from a group of eight European nations and another statement a few days later from another group of 10 European nations.”

(US Department of State, Powell: Issue is Iraqi compliance, not more inspectors, 9 februari 2003)

George Bush, President: “Having made its demands, the Security Council must not back down when those demands are defied and mocked by a dictator. The United States would welcome and support a new resolution making clear that the Security Council stands behind its previous demands. Yet, resolutions mean little without resolve. And the United States, along with a growing coalition of nations, will take whatever action is necessary to defend ourselves and disarm the Iraqi regime.”

(White House, Radio Address to the Nation, 8 februari 2003)

Colin Powell, Secretary of State: “What we need is not more inspections... what we need is immediate, active, full co-operation on the part of Iraq. What we need is for Iraq to disarm. [...] Recent signs of [co-operation] are not responsible actions on the part of Iraq, these are continued efforts to deceive, to deny, to

divert, to throw us off the trail, to throw us off the path. [...] We cannot allow this process to be endlessly strung out as Iraq is trying to right now... My friends, they cannot be allowed to get away with it again."
(BBC News, In quotes: Security Council reaction, 14 februari 2003)

Colin Powell, Secretary of State: "While we noted some progress on process, frankly, I was not satisfied that we have seen anything with respect to real progress on substance. [...] So it's more of the same game-playing [by Iraq], in my judgment, that's going on. [...] With respect to action on another resolution, I will go back to Washington, consult with my colleagues, consult with the president and talk to other members of the council and make a judgment in the not-to-distant future. [...] More inspectors and a longer inspection period will not move us away from the central issue, the central problem we are facing. That central problem is that Iraq has failed to comply with 1441. The threat of force must remain."
(US State Department, Powell says Iraqi cooperation still inadequate, 14 februari 2003)

Donald Rumsfeld, Defense Secretary: "We will not foreclose the possible use of nuclear weapons if attacked."
(New York Times, Flirting with disaster, 14 februari 2003)

Carl Levin, Senator (D-Michigan): "If the United States sends signals that we are considering new uses for nuclear weapons, isn't it more likely that other nations will also want to explore greater use or new uses for nuclear weapons?"
(Washington Times, Democrats 'disturbed' by Bush policy on nuclear arms)

Condoleezza Rice, National Security Adviser: ""The Security Council is going to have to act or the United States will have to act with a coalition of the willing."
(US State Department, White House Official says UN must enforce Iraqi disarmament, 16 februari 2003)

Richard Perle, militair adviseur Pentagon: [If Paris vetoed a resolution backing war] "we will go (to war) without an international resolution. [...] No American president can allow a French head of state to set American policy."
(Interview met Asharq al-Awsat, geciteerd door Agence France Presse, 23 februari 2003)

COMMENTAAR EN VRAGEN

Het proces naar oorlog, dat al maanden geleden is ingezet, nadert haar voltooiing. Het debat in Nederland wordt gevoerd in een merkwaardig schemerland, aangezien een demissionair kabinet regeert en de facto oorlogsvoorbereidingen ondersteunt (met een mandaat van de meerderheid van het nieuwe parlement), terwijl er onderhandelingen voor een nieuw kabinet plaatsvinden dat vermoedelijk pas ruim na de provinciale verkiezingen op 11 maart zal aantreden. Het proces naar oorlog wordt grotendeels gedreven door de unilaterale wens van de Amerikaanse regering om de regering van Saddam Hoessein omver te werpen. Daarmee is een groot deel van de publieke opinie over de hele wereld het oneens, terwijl de regeringen die hier aan mee willen werken op de vingers van een hand te tellen zijn. Deze oppositie, die tot in de Verenigde Staten zelf reikt, is de primaire reden voor het trage besluitvormingsproces via de Verenigde Naties, waar een aantal landen om uiteenlopende redenen zich verzetten tegen het unilateralisme van de Amerikaanse regering. Dat unilateralisme is in eerdere nummers van deze uitgave uitgebreid aan de orde gekomen (zie F&R 1, 3, 12, 18).

De mobilisatie en verplaatsing van troepen en materieel is in volle gang: we hebben een momentopname hiervan opgenomen van het 'Global Security' website: de gegevens zijn ongetwijfeld al verouderd maar ze wijzen op een troepenopbouw van ver boven de 100.000. In de omringende landen en zelfs in Irak zijn zowel zware eenheden als parachutisten, mariniers en speciale eenheden aanwezig. Op vliegvelden en vliegdekschepen in de omringende zeeën zijn honderden vliegtuigen gestationeerd, daarnaast varen er tientallen schepen bewapend met kruisvluchtwapens. Het tempo van de opbouw van die strijdkrachten is de afgelopen weken toegenomen, vanuit de Verenigde Staten maar ook vanuit andere landen waar Amerikaanse troepen zijn gestationeerd.

Een aparte kwestie vormt die van de potentiële kernwapeninzet door de VS. Zoals bekend (zie hiervoor eerdere afleveringen van F&R over Irak nrs. 13, 14, 17) speelt het bezit van massavernietigingswapens door Irak een belangrijke rol in de discussie, als casus belli evenals potentieel gevaar voor een invasiemacht. Amerikaanse regeringswoordvoerders hebben, in overeenstemming met eerdere beleidsstappen (F&R 18), expliciet de mogelijkheid voor de inzet van kernwapens opengehouden. In de Los Angeles Times en elders zijn de documenten die daar op wijzen deels onthuld dan wel besproken. We vinden het gevaar van nucleaire inzet groot genoeg om hier apart aandacht aan te besteden. Hier komen de 'negatieve veiligheidsgaranties' die aan de ondertekenaars van het Non-proliferatie Verdrag zoals Irak in het verleden gegeven zijn, in het geding. Die hielden in dat geen ondertekenaar met kernwapens zou worden aangevallen.

Door Nederland wordt sinds begin februari materieel van het Amerikaanse 'V Corps' en vermoedelijk andere ook onderdelen uit Duitsland doorgevoerd via de spoorwegen en havens. De oppositie daartegen groeit, zoals blijkt uit het brede scala van politieke acties in de gemeenteraden, op de doorvoerstations en elders (we hebben een opsomming van beide toegevoegd in het hoofdstuk over militaire transporten). In de Kamer is dit proces op een enigszins onbevredigende manier op 19 februari aan de orde geweest. Minister Kamp van defensie schrijft in antwoord op vragen van Harry van Bommel en Krista van Velsen dat "Hoewel het gaat om een politiek besluit in antwoord op een Amerikaans verzoek, moet het besluit van de regering uitdrukkelijk worden geplaatst in het kader van het uitgebreide stelsel van samenwerking en wederzijdse hulp dat tussen bondgenoten tot stand is gekomen in het kader van het Noord-Atlantische Verdrag van 1949. Dit stelsel berust op uiteenlopende verdragen en ongeschreven, gewoonterechtelijke normen." Deze omschrijving van de besluitvorming is ambivalent: we weten immers niet wat er verdragmatig is vastgelegd (dat is geheim) en dus ook niet in hoeverre Nederland moet meewerken aan oorlogsvoorbereidingen tegen een land waarmee het niet in oorlog is. Het faciliteren van zo een doorvoer en bewaken van het materieel dat zal worden ingezet tegen een andere land kan moeilijk anders worden uitgelegd dan een oorlogshandeling. We hebben delen uit de Host Nation Support verdragen van de VS met andere landen hier samengebracht: het belang daarvan wordt in een apart commentaar beschreven.

In de VN en dus in de publiciteit spelen twee VN resoluties een belangrijke rol. Op de eerste hebben we eerder commentaar geleverd (zie F&R 17), voor de volledigheid hebben we beide afgedrukt. De tweede geeft geen mandaat voor militaire actie maar stelt alleen vast dat "... *that Iraq has failed to take the final opportunity afforded to it in resolution 1441 (2002).*"

De VS gaat er van uit dat resolutie 1441 afdoende mandaat was en wil de tweede resolutie als symbolische maar politiek belangrijke rechtvaardiging voor de oorlog. De crux van de zaak is of de VS erin slaagt om 8 andere leden van de Veiligheidsraad te overtuigen om voor te stemmen en dat er geen veto's van de permanente leden worden uitgeoefend. Er is ook een stroming die stelt dat een oorlog met een Veiligheidsraad mandaat volgens internationaal recht ook illegaal zou zijn. De argumenten daarvoor zij ook aan het VN hoofdstuk toegevoegd.

De meningen van leidende politici en opiniemakers vonden we interessant om ook aan deze compilatie toe te voegen. Ze geven een aanwijzing van de richting waarin door de belangrijkste landen gedacht wordt over deze kwestie.

Tenslotte lijken ons de volgende vragen van belang:

1. Wat zijn de oorlogsdoelstellingen van de VS:
  - omverwerping van de huidige regering
  - verwijderen van massavernietigingswapens
  - vestigen van een democratische staat in het Midden-Oosten
  - vestigen van een pro-Amerikaanse regering die ook een oliepolitiek voert in het belang van de VS
2. Hoe worden de volgend mogelijke gevolgen opgevangen:
  - grote vluchtelingenstromen
  - burgeroorlog (Koerden in het noorden tegen een nieuwe regering, (delen van) de Sjiieten in het zuiden tegen een nieuwe regering)
  - afslachting van grote aantallen Soennieten die de regering van Saddam hoessein ondersteunen
  - de repercussies van een machtswisseling in de buurlanden, mn Turkije en Iran
  - de repercussies voor de Israël/Palestijnse strijd
  - bredere repercussies voor westerse aanwezigheid in crisisgebieden bijv Afghanistan
  - bredere repercussies voor westerse aanwezigheid in Islamitische landen
  - bredere repercussies voor de moslim minderheidsbevolking in Europa, inclusief Nederland
  - olietekorten en de verhoging olieprijs, en de bijbehorende effecten op de economie
3. Wat is de opstelling van de Nederlandse regering ten opzichte van elk van deze ontwikkelingen? Welke plannen heeft ze om de gevolgen op te vangen, inzoverre als ze Nederlandse belangen raken?

KRONIEK 2003

20 januari-28 maart	Conference on Disarmament, Geneve
21-23 januari	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
22 januari	Tweede Kamerverkiezingen in Nederland
27-28 januari	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
28 januari	Laatste dag verkiezingsreces
6-7 februari	Jaarlijkse Munich Security Conference
18-19 februari	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
20-21 februari	OVSE Parlementaire Assemblée winterbijeenkomst in Wenen
28 februari-9 maart	NPT PrepCom, Geneve
11 maart	Provinciale Statenverkiezingen in Nederland
17-19 maart	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
24-25 maart	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
28-30 april	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
12-16 mei	8 ^e Sessie van de OPCW Conference of the States Parties, Den Haag
20-22 mei	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
24-28 mei	NAVO Parlementaire Assemblée in Praag
30 mei	Gezamenlijke EU-G8 bijeenkomst, Sint Petersburg
1-2 juni	G8-bijeenkomst in Evain-les-Bains (ovb)
2-4 juni	WEU Assemblée, Parijs
10-11 juni	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
12-27 juni	Conference on Disarmament, Geneve
16-17 juni	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
5-9 juli	12 ^e OVSE Parlementaire Assemblée in Rotterdam
7-8 juli	EU Commissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, Brussel
11 juli-24 augustus	Reces Europees Parlement
15-19 september	IAEA General Conference in Wenen
28 augustus-10 sept	Conference on Disarmament, Geneve
7-11 november	NAVO Parlementaire Assemblée in Orlando
10-14 november	BWC States Parties bijeenkomst, Geneve
1-3 december	WEU Assemblée, Parijs

FACTS AND REPORTS

Eerder verschenen in de reeks PENN – NL Facts and Reports:

1. US unilateralism – official foreign comments
Citaten van internationale politici en diplomaten over het Amerikaans unilateralisme.
2. Veiligheidsvraagstukken en de verkiezingen – standpunten van de politieke partijen
Relevante delen van de partijprogramma's van de Nederlandse politieke partijen, plus citaten van politici op het terrein van oorlog en vrede.
3. Transatlantic relations – recent developments
Overzicht van recente ontwikkelingen in de transatlantische betrekkingen, met name binnen de NAVO, mede naar aanleiding van uitspraken in de State of the Union.
4. Ontwikkelingen betreffende kernwapens en de Nederlandse politiek – briefing paper
Periodiek overzicht van ontwikkelingen rond kernwapens in de internationale en nationale politiek, met uitgebreide hoeveelheid bijlagen.
5. Nucleaire vraagstukken – standpunten van de Nederlandse regering en de Tweede Kamer
Overzicht april 2001 – april 2002
6. Crisis in de OPCW – de verwijdering van directeur-generaal Bustani
Documenten en artikelen over het ontslag van directeur-generaal Bustani van het OPCW
7. Prepcom van het NPV – nucleaire ontwapening stopt
Verklaringen en rapporten van staten en ngo's tijdens de Prepcom van het NPV
8. Verdrag van Moskou – détente tussen Rusland en Verenigde Staten
Informatie over het Verdrag van Moskou, ontwikkelingen daaromheen en commentaar erop
9. Joint Strike Fighter – achtergrondberichten
De belangrijkste achtergrondberichten over de vervanging van de F16 uit de Nederlandse pers.
10. Konfrontatie in Zuid-Azië – de kernwapenwedloop tussen India en Pakistan
Basisgegevens over de nucleaire strijdkrachten en doctrines van India en Pakistan, Nederlandse wapenexport en wapenexportbeleid en een oproep om een nucleair treffen te voorkomen
11. Massavernietigingswapens in het Midden-Oosten (1) – Egypte, Israël, Syrië
Basisinformatie over de proliferatie van nucleaire, biologische en chemische wapens in Egypte, Israël en Syrië en verklaringen van de Nederlandse regering hierover
12. Amerikaans unilateralisme II – officiële reacties
Citaten van internationale politici, diplomaten en NGO's over het Amerikaans unilateralisme.
13. Aanval op Irak – de kwestie van de massavernietigingswapens; feiten, documenten en overwegingen
14. Aanval op Irak (2) – recente ontwikkelingen
15. Documenten First Committee Verenigde Naties 2002 – resoluties, verklaringen, rapporten
16. De NAVO-top in Praag – documenten
17. Aanval op Irak (3) – het inspectieregime
18. Internationaal veiligheidsbeleid Verenigde Staten – officiële documenten en reacties van de Nederlandse regering
19. Veiligheidsvraagstukken en de verkiezingen (2) – standpunten van de politieke partijen
Een update voor de verkiezingen van 22 januari 2003
20. Korea, de tweede crisis

Deze uitgaven zijn te bestellen door € 5,- per exemplaar (incl. verzendkosten) over te maken op rekening nummer 7549774 van Stichting AMOK inz Werkgroep Eurobom te Utrecht ovv F&R 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 of 20.